

Analytická část

Obsah:

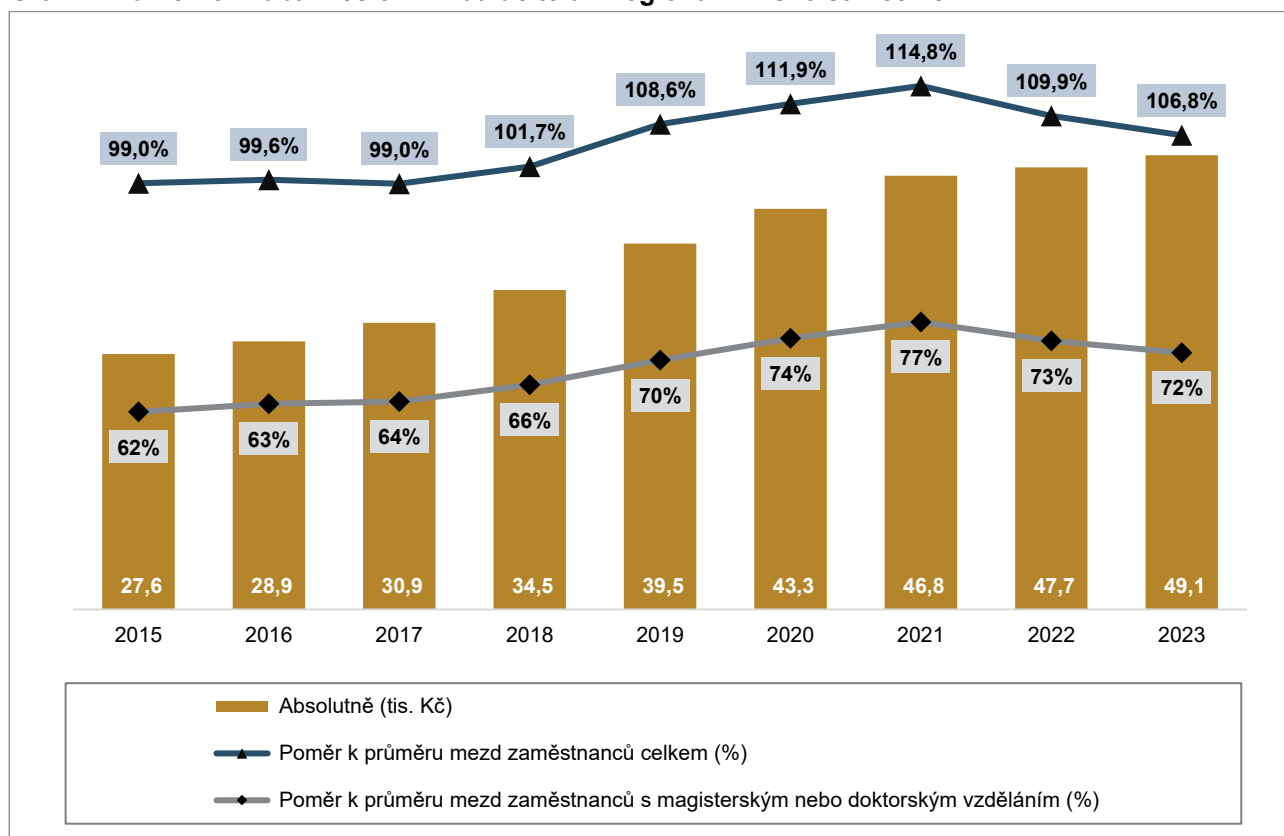
1. Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů	2
2. Vývoj reálných mezd učitelů	4
3. Pásma hrubých měsíčních mezd učitelů	5
4. Odměny a příplatky učitelů	7
6. Mzdy učitelů na vybraných stupních škol	10
7. Srovnání výdělků učitelů ve veřejných a soukromých školách	14
8. Mzdy učitelů podle pohlaví	17
9. Mzdy učitelů podle věku	19
10. Regionální srovnání	20
11. Mzdy asistentů pedagoga a vychovatelů	22
12. Mzdy řídících pracovníků ve školství	23

Na konci září 2023 pracovalo v Česku podle údajů MŠMT v regionálním školství 157 tis. učitelů (přepočet na plné pracovní úvazky). Téměř polovina (48 %; 76 tis.) z nich učila na základních školách, 28 % (44 tis.) jich vzdělávalo žáky na středních školách a 22 % (35 tis.) vychovávalo děti v mateřských školách. Přibližně tisíc učitelů, necelé 1 %, působilo na konzervatořích a o něco větší počet (1,3 tis.) na vyšších odborných školách. *Podrobné údaje o počtu a struktuře učitelů jsou k dispozici v tabulkové části 9.1 nebo v publikaci [Školy a školská zařízení](#).*

1. Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů

V roce 2023 dosáhla **průměrná hrubá nominální měsíční mzda učitelů v regionálním školství** (bez ředitelů a jejich zástupců) včetně všech příplatků a odměn **49 058 Kč¹**. Mzdy učitelů v mateřských, základních a středních školách meziročně vzrostly o 2,8 % (1 327 Kč). Jde sice o vyšší nárůst, než byl zaznamenán v roce 2022, kdy výdělky učitelů vzrostly o 1,9 % (898 Kč), ale zároveň o nižší nárůst než v letech 2017 až 2021, kdy se průměrné mzdy v regionálním školství navyšovaly v průměru o 10 % (3 600 Kč) ročně.

Graf 1: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v regionálním školství celkem

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Pokud srovnáme výdělky učitelů se mzdami všech zaměstnanců celkem, byly podle údajů ze strukturální mzdové statistiky mezi roky 2013 až 2018 přibližně na úrovni celorepublikové průměrné mzdy. V následujících třech letech došlo díky dynamickému zvýšení platů učitelů k nárůstu tohoto poměrového ukazatele na 115 % v roce 2021. V posledních dvou sledovaných letech se tento trend obrátil. Mzdy učitelů rostly jak v roce 2022, tak i v roce 2023 pomaleji než rostla průměrná mzda v celé ekonomice. **V roce 2023 průměrná mzda učitele odpovídala 107 %² průměrné mzdy v Česku** (graf 1).

¹ Datovým zdrojem pro tento a ostatní údaje v této publikaci je speciální zpracování dat ze Strukturální mzdové statistiky, díky čemuž je umožněno třídění podle pohlaví, věku nebo dosaženého vzdělání, které není dostupné z jiných datových zdrojů. Z metodických důvodů se však liší od údajů zveřejňovaných MŠMT. Podle údajů MŠMT ze zjišťování P 1-04 dosáhla v roce 2023 průměrná hrubá měsíční mzda učitelů (včetně ředitelů a jejich zástupců) 49 833 Kč a meziročně vzrostla o 3,5 % (1 666 Kč). Rozdíly mezi údaji o průměrné mzdě učitelů ze Strukturální mzdové statistiky a z výkaznictví MŠMT jsou uvedeny v metodické části této publikace.

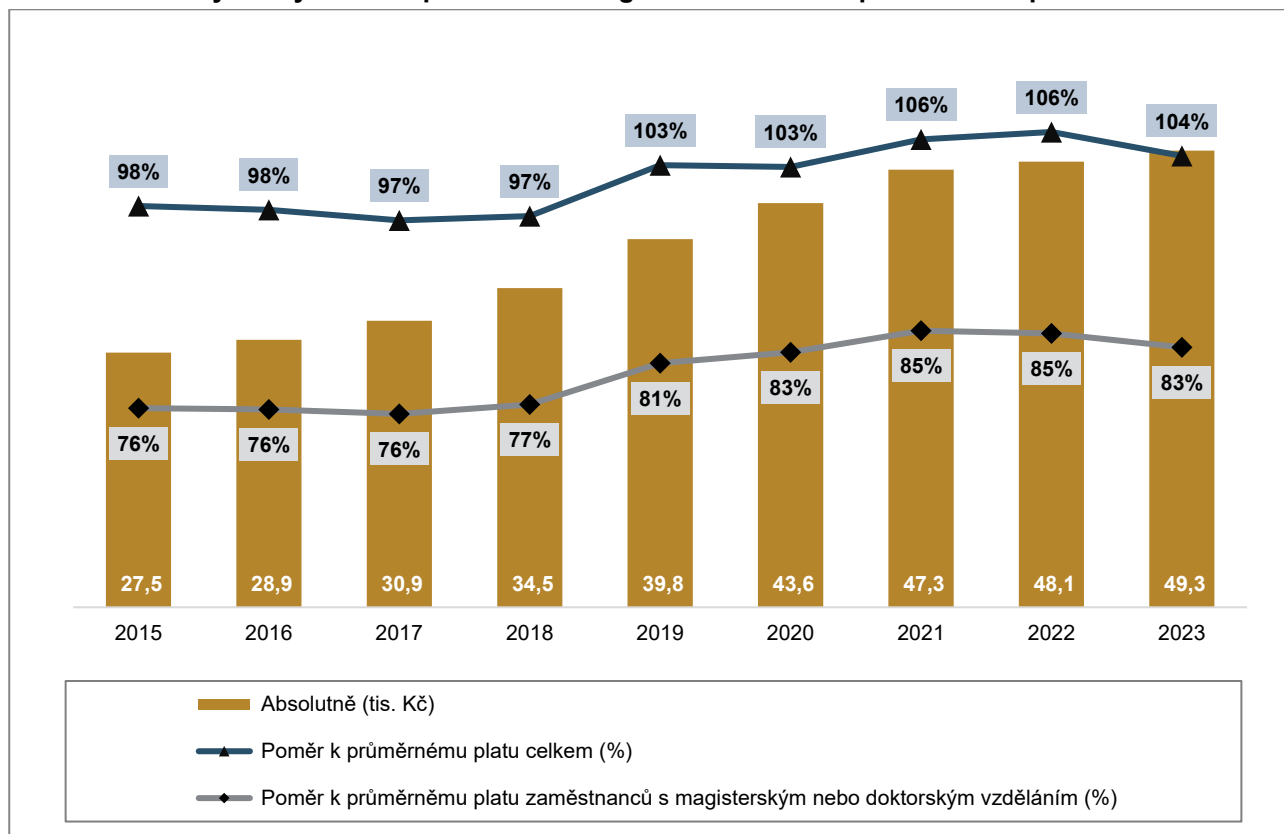
² Do výpočtu tohoto ukazatele zde jak na úrovni průměrné hrubé mzdy učitelů (čitatel), tak celkové průměrné hrubé mzdy v národním hospodářství (jmenovatel) vstupují údaje získané v rámci Strukturální mzdové statistiky. Ta umožňuje získat údaje o mzdách za jednotlivá

Povolání učitele klade vysoké požadavky na kvalifikaci. V roce 2023 necelé dvě třetiny učitelů měly dokončené magisterské nebo doktorské vzdělání, v případě učitelů základních škol to bylo 86 %. V roce 2023 dosáhla průměrná mzda učitele 72 % mzdy zaměstnanců s magisterským nebo doktorským vzděláním (graf 1). Nejnižší byl tento ukazatel v roce 2013 (61 %), nejvyšší v roce 2021 (77 %).

Podrobné údaje o struktuře učitelů podle vzdělání jsou k dispozici v tabulce č. 9.2.2 v tabulkové příloze.

Vzhledem k tomu, že naprostá většina učitelů regionálního školství je odměňována podle **platových tabulek** (92 % v roce 2023), je přínosné srovnávat výdělky těchto učitelů i s průměrnou hrubou měsíční mzdou **zaměstnanců v platové sféře celkem** (graf 2).

Graf 2: Průměrný hrubý měsíční plat učitelů v regionálním školství působících v platové sféře

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

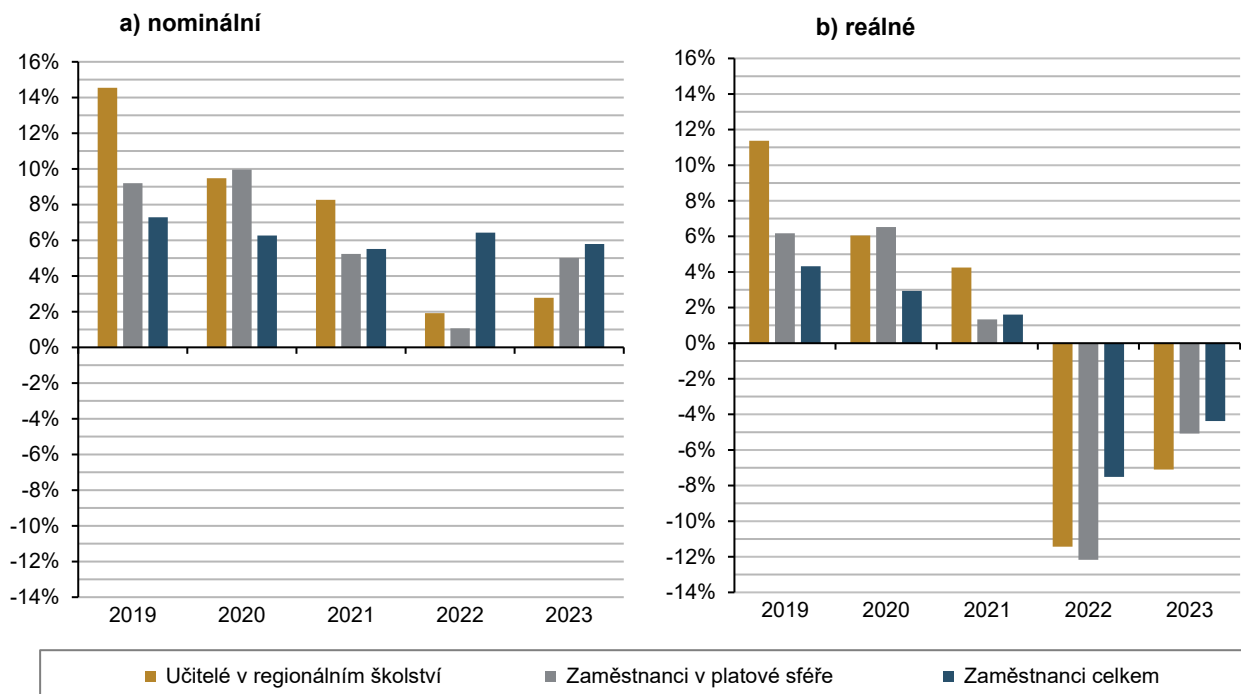
Od roku 2019 se průměrný hrubý měsíční plat učitelů veřejných škol pohybuje mírně nad průměrným platem zaměstnanců v platové sféře celkem. Ve srovnání se všemi zaměstnanci platové sféry s magisterským nebo doktorským vysokoškolským vzděláním vydělávali učitelé v platové sféře v roce 2023 v průměru o téměř 20 % méně. Platy učitelů rostly v roce 2023 o něco pomaleji, než jak rostl průměrný plat zaměstnanců v platové sféře s magisterským nebo doktorským vzděláním. V roce 2023 vydělávali učitelé veřejných mateřských, základních a středních škol měsíčně v průměru o 10 tis. Kč méně než zaměstnanci v platové sféře s vysokoškolským vzděláním celkem, v předchozím roce byl tento rozdíl necelých 9 tis. Kč.

zaměstnání i podle jednotlivých charakteristik zaměstnanců jako je například pohlaví, věk či dosažené vzdělání. Nicméně ČSÚ obvykle zveřejňuje informace o celkovém vývoji průměrných mezd z podnikového výkaznictví, které tyto podrobnější pohledy neumožňuje. Vztaheno k průměrné mzdě v národním hospodářství získané ČSÚ v rámci podnikových zjišťování se průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v roce 2023 rovnala 114 %, v roce 2022 to bylo 120 % a v roce 2021 dosahovala 122 %. Podrobnější metodické rozdíly mezi Strukturální mzdovou statistikou a podnikovým výkaznictvím statistiky práce ČSÚ jsou uvedeny pod následujícím odkazem: https://csu.gov.cz/1-pmz_m.

2. Vývoj reálných mezd učitelů

V roce 2022 i roce 2023 překročila inflace v Česku 10% hranici. Při sledování vývoje mezd učitelů v grafu č. 3 proto sledujeme nejen nominální nárůsty, resp. poklesy průměrné hrubé mzdy učitelů, ale i reálné změny mezd učitelů, které zohledňují vývoj inflace, a tím i kupní sílu výdělků učitelů v čase.

Graf 3: Meziroční procentuální změny průměrné hrubé mzdy učitelů a vybraných skupin zaměstnanců

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

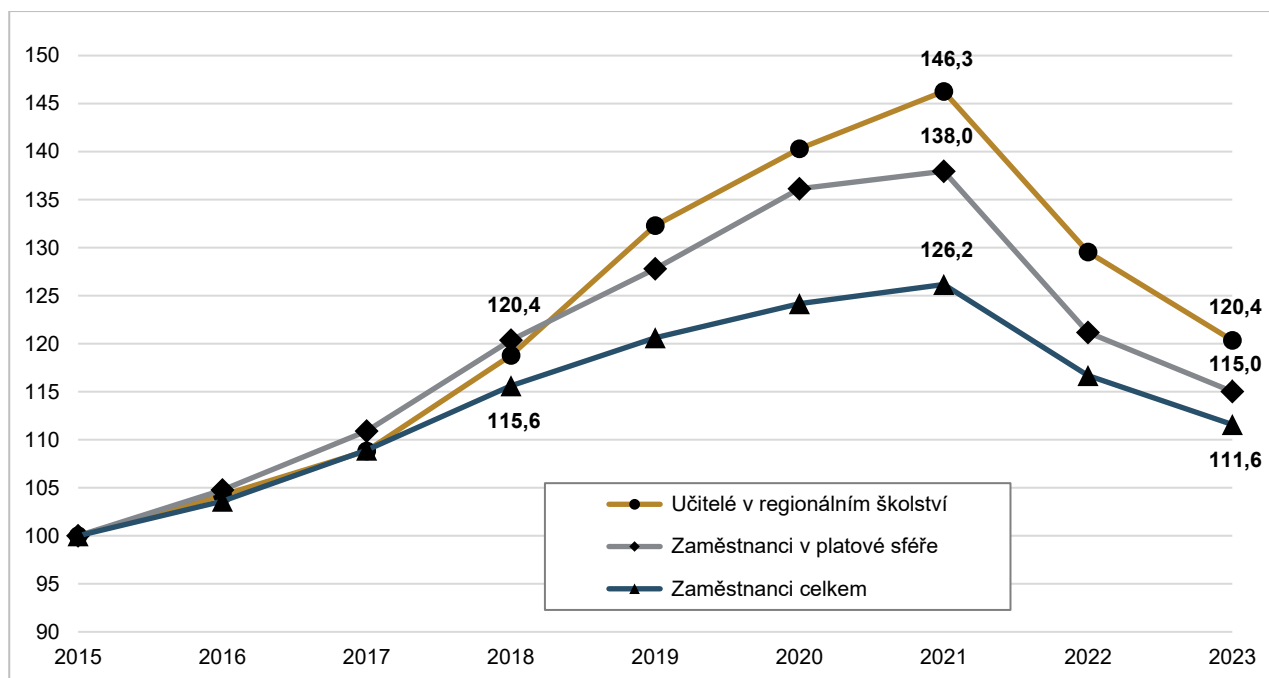
V nominálním vyjádření mzdy učitelů v roce 2023 meziročně vzrostly o 2,8 %. Při započtení vlivu roční inflace ve výši téměř 11 % ale jejich **reálná průměrná mzda**³ klesla o 7,1 % (graf 3). Reálně učitelé v roce 2023 vydělávali o 2 500 Kč méně než v roce 2022, a to přestože nominálně jejich mzda vzrostla o 1 300 Kč. V roce 2022 se reálná mzda učitelů meziročně snížila o 11,4 % (4 600 Kč), i když nominálně vzrostla o 1,9 % (900 Kč). Kupní síla učitelů, vyjádřená prostřednictvím vývoje jejich hrubých reálných výdělků, se za poslední dva roky snížila o téměř pětinu.

Při započtení nárůstu spotřebitelských cen se průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v roce 2023 meziročně reálně propadla více (o 7,1 %), než o kolik klesla průměrná reálná mzda zaměstnanců celkem (tj. o 4,4 %), ale i o více než klesla zaměstnancům pracujícím v platové sféře (o 5,1 %).

Co se týče předchozích let, je třeba připomenout, že mezi roky 2020 a 2021 naopak **čistá mzda** všech zaměstnanců (tedy i učitelů) vrostla díky zrušení superhrubé měsíční mzdy (k 1. 1. 2021). Při průměrné hrubé měsíční mzdě 47 tis. Kč tento nárůst v čisté mzdě činil přibližně 2 600 Kč.

Graf č. 4 přináší srovnání vývoje reálných mezd učitelů ve srovnání se zaměstnanci celkem (průměrnou mzdou v ČR) a se zaměstnanci platové sféry odměňovanými podle platových tabulek (průměrným platem). Srovnání je provedeno pomocí indexů nárůstů (poklesů) průměrné reálné mzdy vyjádřených prostřednictvím stálých cen roku 2015 (rok 2015=100).

³ Reálná mzda je ekonomický termín, který vypovídá o skutečné hodnotě výdělků (mezd). Zatímco nominální mzda vyjadřuje peněžitou odměnu, reálná mzda vyjadřuje, co je možné si za takovou odměnu koupit. Vyjadřuje kupní sílu mezd. Nárůst/pokles reálné mzdy je spočítán jako podíl indexu průměrné hrubé měsíční nominální mzdy učitelů mezi roky a indexu spotřebitelských cen (životních nákladů) za shodné období.

Graf 4: Vývoj reálných mezd učitelů v porovnání s vybranými zaměstnanci (rok 2015 = 100)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

V letech 2015 až 2017 rostla průměrná mzda učitelů, zaměstnanců celkem i zaměstnanců v platové sféře obdobným tempem. V následujících čtyřech letech, tj. až do roku 2021, se mzdy učitelů zvyšovaly podstatně rychleji. V období let 2015 až 2022 (s výjimkou roku 2018) docházelo ke každoročnímu navyšování platových tarifů pro učitele, které zmírnilo dopady vyšší inflace z let 2022 a 2023 na reálné mzdy učitelů. Reálná mzda učitelů byla v roce 2021 o 46 % vyšší než v roce 2015 (Index = 146), zatímco u zaměstnanců celkem došlo ke zvýšení o 26 % a u zaměstnanců v platové sféře o 38 %.

Jak již bylo uvedeno výše, v roce 2022 a 2023 se kvůli vyšší inflaci reálné výdělky snížily nejen v případě učitelů, ale i zaměstnanců v platové sféře a v národním hospodářství celkem. U učitelů došlo za tyto dva roky k reálnému poklesu jejich výdělků o 18 % (- 7 100 Kč hrubého měsíčně), u zaměstnanců v platové sféře o 17 % (- 6 400 Kč) a u zaměstnanců v národním hospodářství jakožto celku o 12 % (-4 100 Kč).

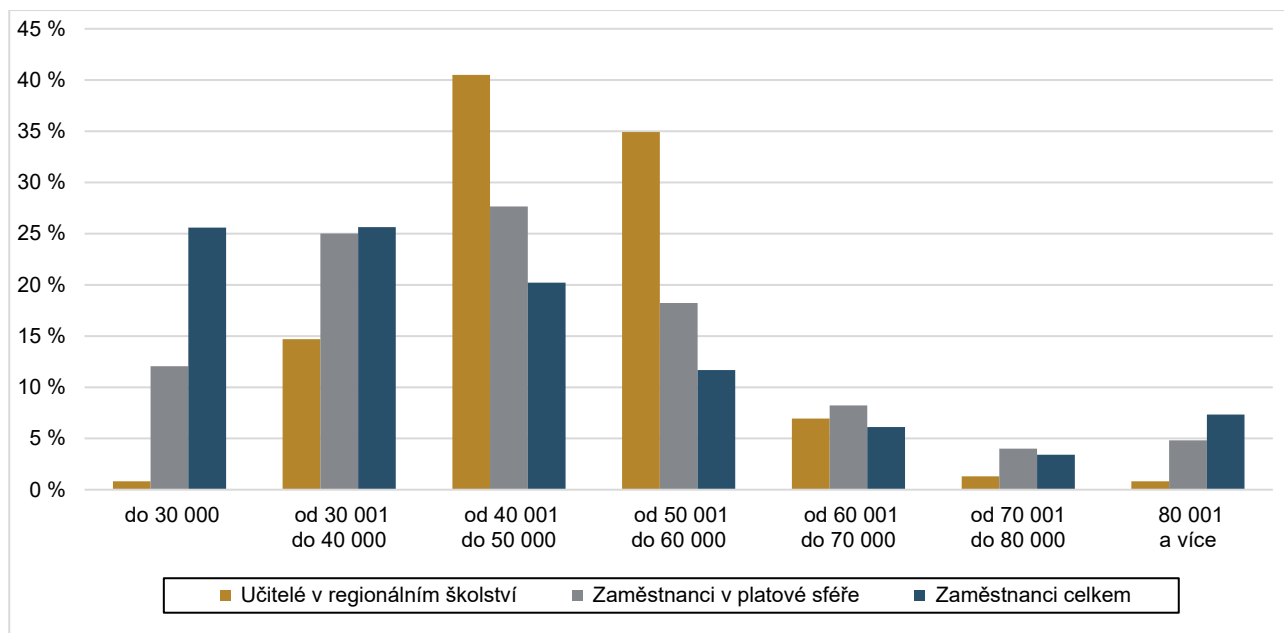
Z grafu lze tak vyčíst, že v roce 2023 se vlivem inflace reálné výdělky učitelů vrátily přibližně na úroveň roku 2018. Kupní síla výdělků učitelů byla tedy v roce 2023 stejná jako před pěti lety. Obdobné konstatování platí v průměru i pro ostatní zaměstnance v platové sféře, u zaměstnanců ve mzdové sféře se reálná průměrná mzda v roce 2023 rovnala přibližně té z roku 2017.

3. Pásma hrubých měsíčních mezd učitelů

Variabilita učitelských mezd a platů zůstává dlouhodobě nízká v národním i mezinárodním srovnání. Pokud jde o školy, jejichž zřizovatelem je veřejný sektor (nejčastěji jde u mateřských a základních škol o obce a u středních škol o kraje), je plat učitele nadále dominantně určován prostřednictvím platových tarifních tabulek⁴. Například učitelé mateřských škol jsou na základě své kvalifikace a vykonávané práce⁵ nejčastěji zařazeni do 9. platové třídy (87 % v roce 2023) a v případě základních a středních škol do 12. platové třídy (93 % učitelů ZŠ a 77 % učitelů SŠ). Rozdíly ve výdělcích učitelů jsou v rámci jejich tarifních platů dány kromě zařazení do platových tříd zejména roky praxe, které se odráží v příslušných platových stupních. *Podrobnější údaje o průměrném hrubém měsíčním platu učitelů podle platových tříd a stupňů jsou uvedeny v tabulce č. 1.2.6. Struktura učitelů v platové sféře podle platových tříd a stupňů je k dispozici v tabulce č. 9.2.3.*

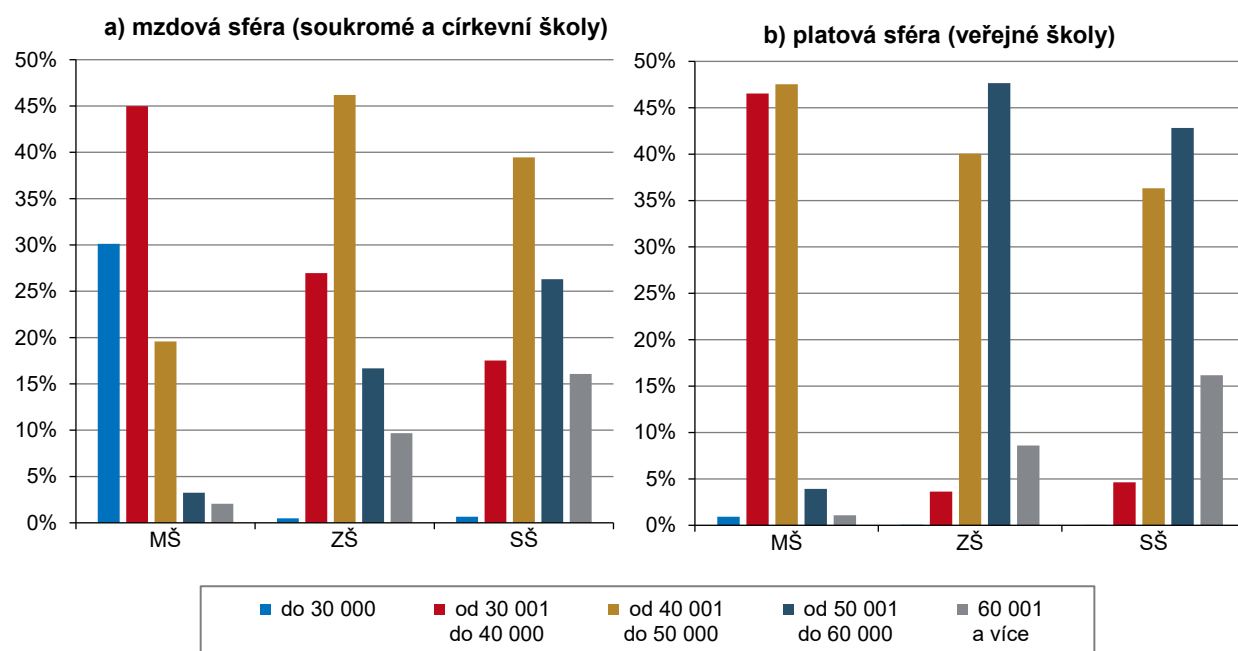
⁴ Příloha č. 5 k nařízení vlády č. 341/2017 Sb.

⁵ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Graf 5: Podíly učitelů a vybraných skupin zaměstnanců v pásmech hrubých měsíčních mezd; 2023 (v %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Úroveň mezd všech zaměstnanců v národním hospodářství je rozložena do celého spektra mzdových pásem. Většina učitelů však pobírá velmi podobné mzdy. Rozdíly mezi mzdami učitelů jsou rovněž menší ve srovnání se zaměstnanci v celé platové sféře. V roce 2023 měly tři čtvrtiny učitelů průměrnou hrubou měsíční mzdou mezi 40 a 60 tis. Kč. Naopak pouze necelé jedno procento učitelů ve stejném roce vydělávalo měsíčně více než 80 tis. Kč a stejně nízký podíl tvořili učitelé, kteří vydělávali méně než 30 tis. Kč (graf 5). V případě učitelů veřejných základních škol odměňovaných podle platových tabulek dosahovalo výdělku v rozsahu mezi 40 a 60 tis. Kč měsíčně 90 % z nich (graf 6).

Graf 6: Podíly učitelů ve mzdové a v platové sféře v pásmech hrubých měsíčních mezd; 2023 (v %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

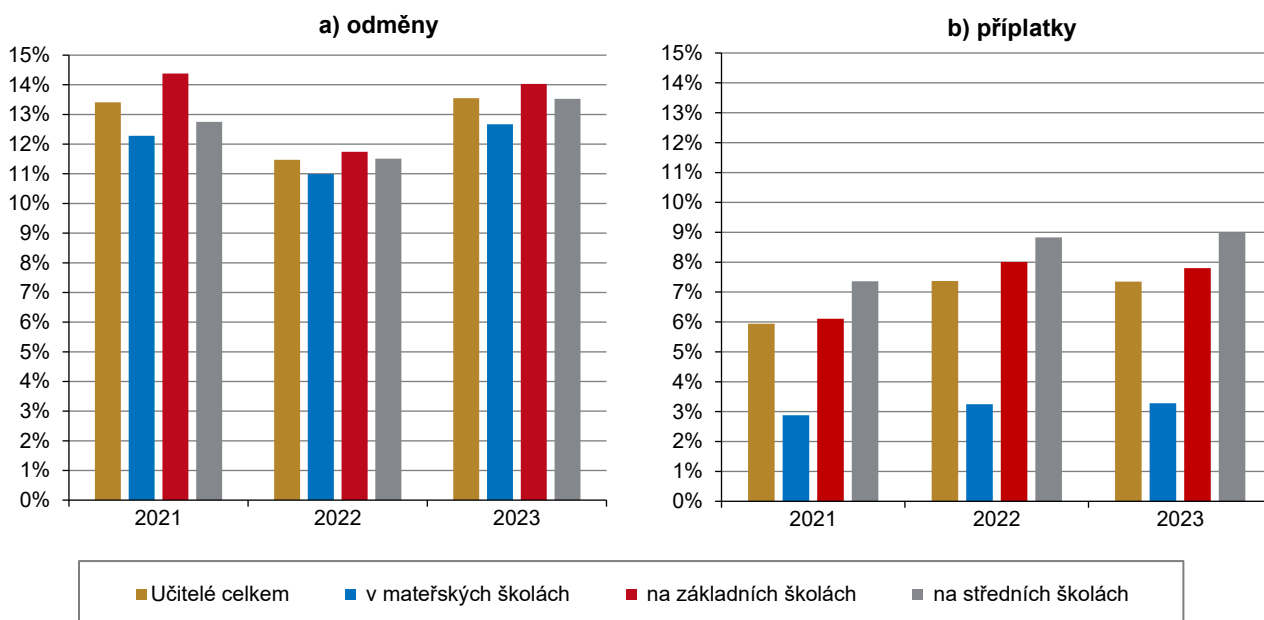
V rámci jednotlivých druhů škol dosahují o něco větší variability mzdy učitelů na středních školách, kde necelou pětinu z nich tvoří učitelé odborného výcviku (vč. praktického vyučování) působící zejména na středních odborných učilištích. Ti pro výkon svého povolání nepotřebují vysokoškolské vzdělání, ale mohou mít střední vzdělání s výučním listem v daném oboru doplněné pedagogickým studiem. V roce 2023 dosahovala průměrná hrubá mzda učitelů odborného výcviku 85 % mzdy učitelů odborných a všeobecných předmětů na středních školách. Rozložení mezd učitelů celkem je ovlivněno i mzdami učitelů mateřských škol, kteří berou nižší mzdy než učitelé na základních a středních školách. Podrobněji viz graf č. 6.

Také mezi učiteli zaměstnanými ve mzdové sféře na soukromých a církevních školách je variabilita mezd oproti mzdové sféře v celé ekonomice poměrně nízká a blíží se spíše distribuci platů zaměstnanců v platové sféře. *Podrobnější údaje o rozložení učitelů v pásmech hrubých měsíčních mezd podle sféry a druhu školy jsou uvedeny v tabulkové příloze v tabulce č. 1.1.7, resp. v tabulkách 2.6; 3.7 a 4.7.*

4. Odměny a příplatky učitelů

Kromě zařazení učitele do dané platové třídy a platového stupně, které je poměrně striktně dáno vykonávanými činnostmi na daném vzdělávacím stupni, dosaženou kvalifikací a roky praxe daného učitele, mají na výdělky učitelů vliv i různé odměny a příplatky k tarifní mzdě. Mezi odměny se zahrnují například pololetní, cílové nebo mimořádné odměny. Příplatky u učitelů zahrnují především osobní příplatky, příplatky za výkon prací třídního učitele a příplatky za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah.

Graf 7: Podíly odměn a příplatků na průměrné hrubé měsíční mzdě učitelů; období 2021 až 2023 (v %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

V roce 2023 tvořily odměny 13,6 % (6 600 Kč) a příplatky 7,4 % (3 600 Kč) v průměrné hrubé měsíční mzdě učitelů v regionálním školství. V případě odměn nebyly rozdíly v těchto podílech mezi učiteli na jednotlivých stupních škol nijak výrazné (graf 7a). Na odměnách dostali nejvíce učitelé na základních školách (7 200 Kč měsíčně), na středních to bylo 7 100 Kč a v mateřských školách 5 100 Kč. U příplatků byly jak procentuální tak absolutní částky výrazně nižší v případě učitelů mateřských škol, kde neexistuje zvláštní příplatek za výkon práce třídního učitele. V případě učitelů středních škol pak najdeme rozdíly mezi učiteli praktického vyučování a odborného výcviku (mistři), kteří obecně pobírají nižší plat a nevykonávají funkci třídního učitele, a ostatními učiteli. *Podrobnější údaje naleznete v tabulce č. 1.1.8 v tabulkové příloze.*

V rámci platové sféry se v roce 2023 na základních školách na průměrném hrubém měsíčním platu učitele podílely osobní příplatky 3,0 % (1 500 Kč), zvláštní příplatky za výkon prací třídního učitele 2,6 % (1 300 Kč) a osobní příplatek za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah 1,7 % (900 Kč).

Údaje i za učitele mateřských a středních škol v platové sféře naleznete v tabulce č. 1.2.8 v tabulkové příloze.

5. Medián hrubé měsíční mzdy učitelů

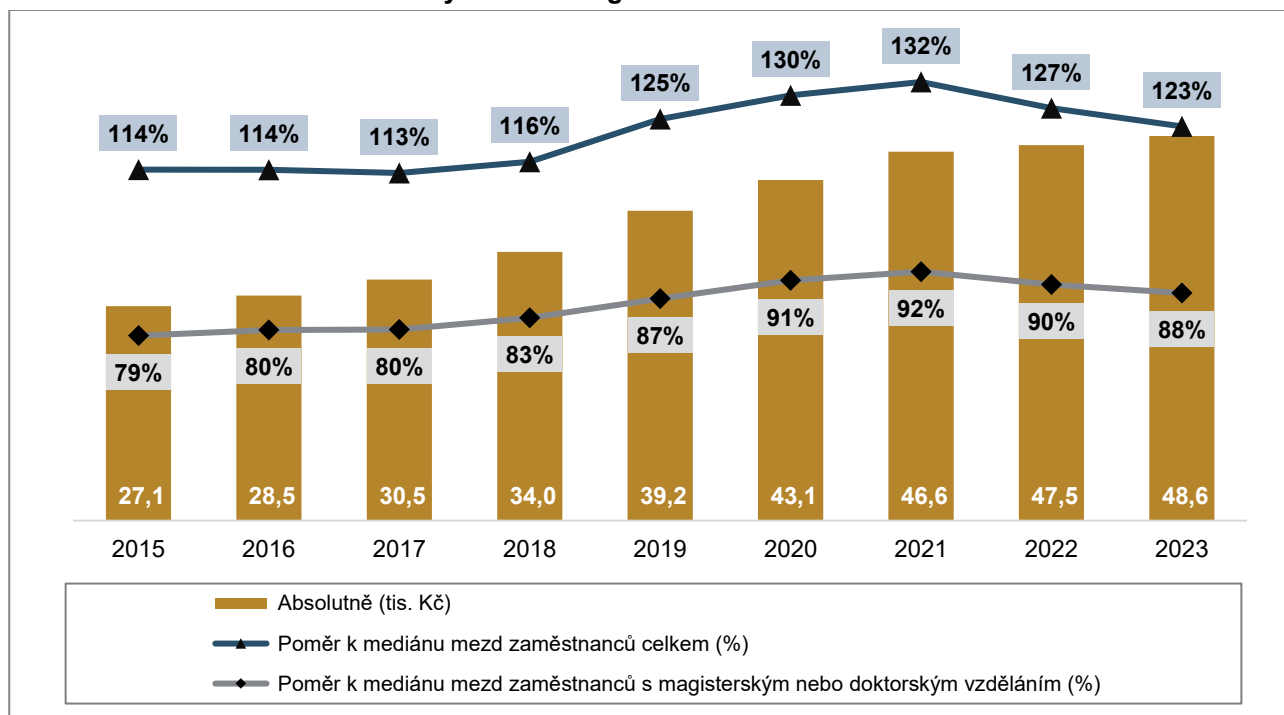
Medián je hodnotou nacházející se uprostřed řady čísel, a dělí ji na dvě stejně početné poloviny. V rámci Strukturální mzdové statistiky jsou k dispozici nejen údaje o průměrné hrubé měsíční mzdě, která je prostým aritmetickým průměrem, ale také o mediánové mzdě. Ta mnohem lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni v konkrétní kategorii zaměstnanců, protože na rozdíl od průměru není ovlivněna extrémními hodnotami.

Mediánová mzda učitelů se od jejich průměrné mzdy příliš neliší. Oproti údajům o mzdách všech zaměstnanců v národním hospodářství, je rozdíl mezi průměrem a mediánem mezd učitelů daleko menší. Nutno však upozornit, že průměrná mzda v celém národním hospodářství je výrazně ovlivněna směrem nahoru malým počtem zaměstnanců s extrémně vysokými mzdami.

V roce 2023 dosáhl **medián hrubé měsíční mzdy učitelů 48 639 Kč**, meziročně vzrostl o 2,4 % (1 150 Kč). Rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mzdy učitelů činil v roce 2023 necelé procento (418 Kč). V případě zaměstnanců celkem byla průměrná mzda vyšší než medián o 16 % (6 400 Kč). Na průměrnou učitelskou mzdu tak dosáhne přibližně polovina učitelů, zatímco ze všech zaměstnanců v národním hospodářství dosáhne na průměrnou mzdu přibližně jedna třetina zaměstnanců.

Vyšší rozdíl mezi průměrem a mediánem hrubé měsíční mzdy než u učitelů najdeme též u zaměstnanců v platové sféře celkem. Průměrný plat učitelů na veřejných školách byl v roce 2023 o 341 Kč (0,7 %) vyšší než ten mediánový, u zaměstnanců v platové sféře s magisterským či doktorským vzděláním činil tento rozdíl 5 900 Kč (11 %).

Graf 8: Medián hrubé měsíční mzdy učitelů v regionálním školství celkem

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Zatímco v roce 2023 činila mediánová mzda všech zaměstnanců v Česku 39 500 Kč, medián výdělků učitelů v regionálním školství byl o 23 % (9 100 Kč) vyšší. Nejvyšší byl tento rozdíl ve prospěch učitelů v roce 2021, kdy se mediánová mzda učitelů rovnala 132 % mediánu za zaměstnance v národním hospodářství celkem. Nejnížší byl tento poměrový ukazatel v letech 2012 až 2018, kdy výdělků učitelů odpovídaly přibližně 115 % celorepublikovému mzdovému mediánu (graf 8).

Pokud porovnáváme výdělků učitelů s ostatními zaměstnanci, je třeba mít na paměti, že většina učitelů, s výjimkou části učitelů mateřských škol a učitelů odborného výcviku na středních školách, má magisterské nebo doktorské vysokoškolské vzdělání. V roce 2023 se mediánová mzda učitelů rovnala 88 % mediánové

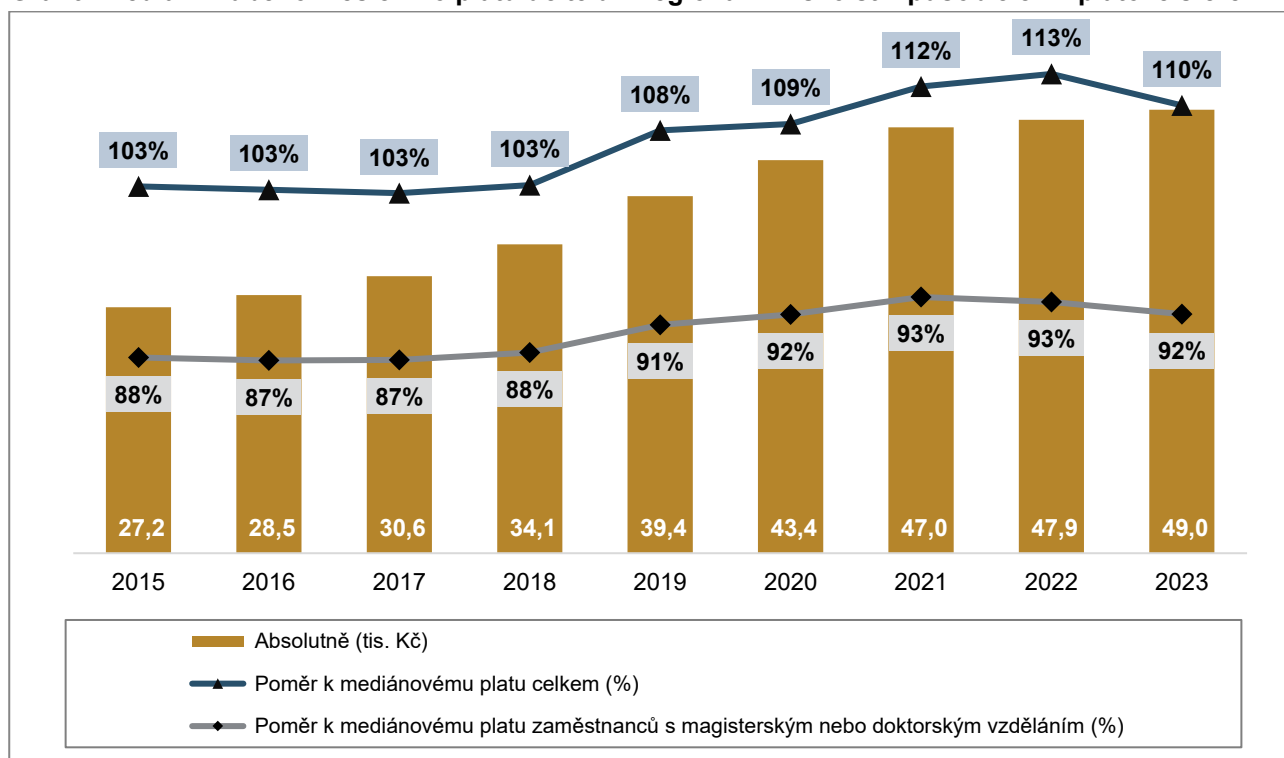

mzdy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním celkem (graf 8). Nejnižší byl tento ukazatel v letech 2013 až 2017, kdy se pohyboval kolem 80 %, nejvyšší pak v roce 2021 (92 %).

Pokud bychom brali v potaz pouze učitele s vysokoškolským (magisterským nebo doktorským) vzděláním, jejich mediánová hrubá měsíční mzda dosáhla v roce 2023 částky 51 703 Kč, tj. 94 % ve srovnání s mediánem mezd zaměstnanců s obdobným vzděláním celkem. Mediánová mzda učitelů s vysokoškolským vzděláním byla přibližně o čtvrtinu (10 tis. Kč) vyšší než v případě učitelů s vyšším odborným nebo bakalářským vzděláním. Obdobné konstatování platí i při srovnání s učiteli se středoškolským vzděláním s maturitou. *Podrobněji tabulka č. 1.1.5 Mzdy učitelů v regionálním školství podle nejvyššího stupně dosaženého vzdělání v tabulkové příloze.*

Jak již bylo zmíněno výše, učitelé jsou odměňováni ve většině případů podle platových tabulek (92 % v roce 2023). Následující graf přináší srovnání mediánového platu učitelů se zaměstnanci v platové sféře celkem a zaměstnanci v platové sféře s vysokoškolským (magisterským nebo doktorským) vzděláním.

Graf 9: Medián hrubého měsíčního platu učitelů v regionálním školství působících v platové sféře

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Medián hrubého měsíčního platu učitelů veřejných škol v regionálním školství rostl mezi roky 2022 a 2023 méně výrazně, než jak tomu bylo u mediánu hrubého měsíčního platu ostatních zaměstnanců platové sféry. Naopak, zejména mezi roky 2018 a 2019 se mediánové výdělky učitelů v platové sféře meziročně zvýšily více než u většiny ostatních zaměstnanců platové sféry.

V celém sledovaném období, tj. od roku 2013, je platový medián učitelů o něco vyšší než u zaměstnanců v platové sféře celkem. V roce 2023 to bylo o 10 % (4 600 Kč). Jde o nižší rozdíl než v roce 2022, kdy platový medián učitelů byl vyšší o 13 % (5 600 Kč). Naopak v letech 2015 až 2018 byl medián hrubého měsíčního platu učitelů vyšší jen o přibližně 1 tis. Kč (3 %) než v případě zaměstnanců platové sféry celkem.

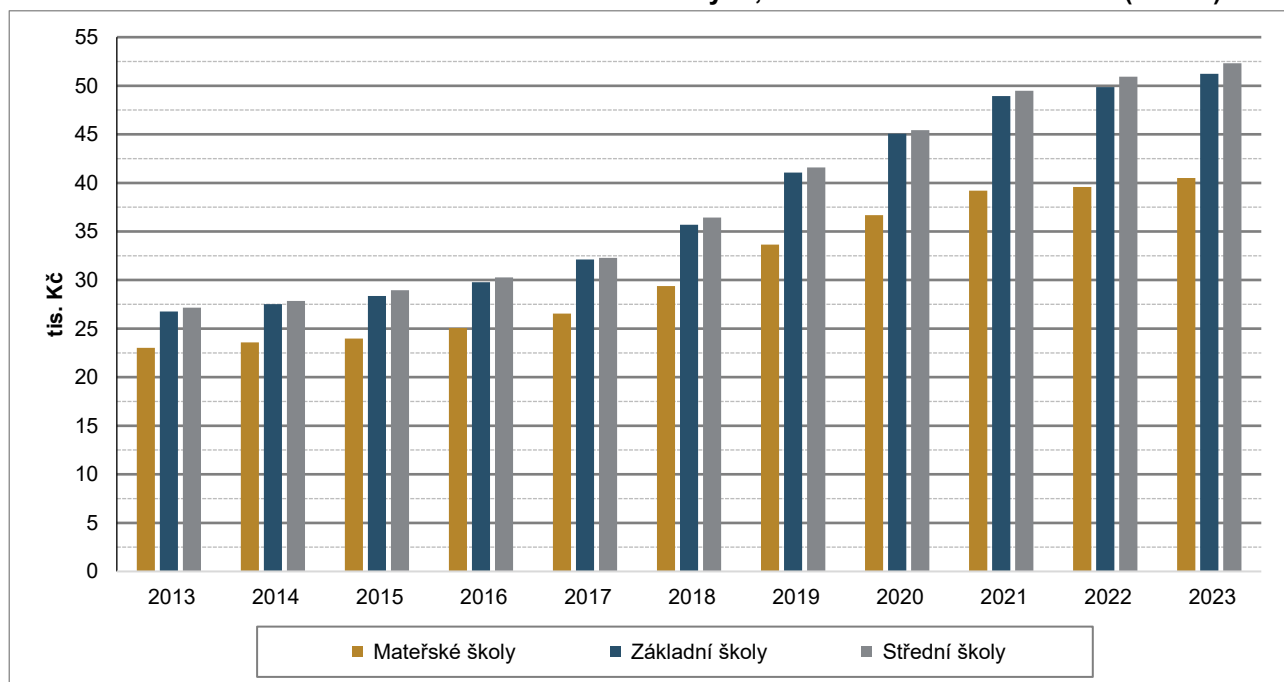
Ve srovnání se zaměstnanci v platové sféře s vysokoškolským magisterským nebo doktorským vzděláním odměňovaných platem, učitelé v platové sféře vydělávali v roce 2023 v průměru o téměř 8 % (4 500 Kč) méně. *Podrobněji tabulka č. 1.2.1 v tabulkové příloze.*

6. Mzdy učitelů na vybraných stupních škol

Nejlépe placenou skupinou (ze sledovaných kategorií) pedagogů mezi učiteli mateřských, základních a středních škol zůstávají **středoškolští učitelé**, kteří v roce 2023 pobírali měsíčně včetně všech příplatků a odměn v průměru 52 312 Kč hrubého. To je přibližně o tisíc korun více, než učitelé na **základních školách** (51 225 Kč) a o téměř dvanáct tisíc více než učitelé **v mateřských školách** (40 494)⁶. Pokud bychom v rámci středních škol mezi učitele nezahrnovali učitele praktického vyučování a odborného výcviku (mistry), dosáhla by průměrná mzda učitele na středních školách přibližně 53 700 Kč.

UPOZORNĚNÍ: Údaje zde uváděné o mzdách a platech učitelů mateřských, základních a středních škol získané v rámci Strukturální mzdové statistiky a definované na základě Klasifikace zaměstnání nezahrnují učitele na školách a ve třídách pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Mezi učitele se v rámci tohoto datového zdroje nezahrnují ani ředitelé a jejich zástupci. *Údaje za učitele na školách a ve třídách pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se sledují samostatně. Tyto údaje naleznete v tabulkové příloze v části 5. Údaje o mzdách a platech ředitelů a jejich zástupců jsou rozebrány v samostatné kapitole.*

Graf 10: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů mateřských, základních a středních škol (tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

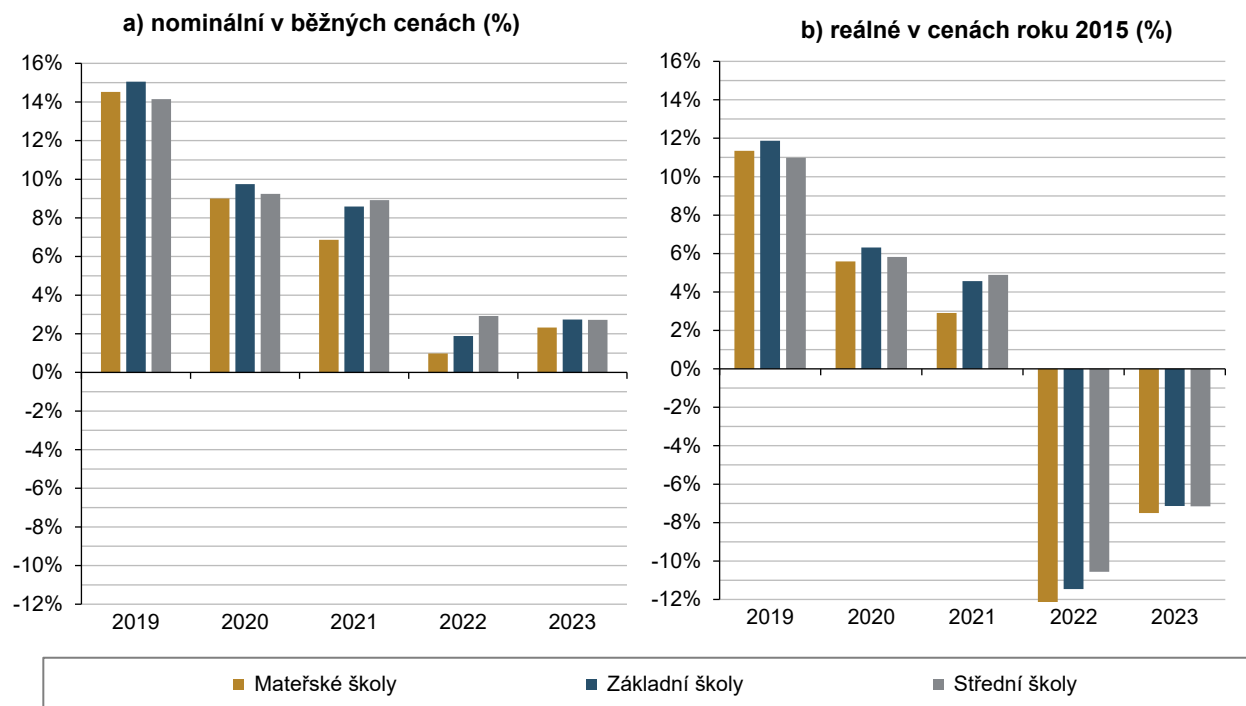
V roce 2023 nominálně meziročně vzrostly průměrné hrubé měsíční mzdy učitelů jak na základních tak i na středních školách o 2,7 %, v absolutním vyjádření to představovalo nárůst o přibližně 1 400 Kč. Učitelům v mateřských školách se ve stejném roce mzdy v průměru zvedly o 2,3 % (900 Kč). Rozdíl ve výši výdělků mezi učiteli v mateřských školách v porovnání s jejich kolegy na základních školách se každoročně prohlubuje již od roku 2013, kdy činil přibližně 3 700 Kč, v roce 2023 to bylo 10 700 Kč. Procentuálně učitelé na základních školách vydělávali měsíčně o 27 % více než učitelé v mateřských školách, v roce 2013 to bylo o 16 % více.

Meziroční nominální a reálné nárůsty průměrných hrubých mezd učitelů se v letech 2013 až 2016 díky nízké inflaci lišily jen minimálně. I v následujících dvou letech, kdy se inflace pohybovala do 2,5 %, nebyly rozdíly mezi těmito ukazateli zásadní povahy. Vývoj v následujících letech je pak uveden v grafu 11, kde postupně dochází k rozevírání nůžek mezi nárůstem mezd učitelů v běžných cenách a v cenách zohledňujících inflaci. V období let 2015 až 2022 (s výjimkou roku 2018) docházelo ke každoročnímu navyšování platových tarifů učitelů, což zmírnilo dopady inflace na jejich reálné mzdy. Vyšší inflace v letech 2022 a 2023 se projevila

⁶ Podle údajů MŠMT ze zjišťování P 1-04 dosáhla v roce 2023 průměrná hrubá měsíční mzda učitelů (včetně ředitelů a jejich zástupců) mateřských škol 40 938 Kč, základních škol 52 050 Kč a středních škol (bez učitelů odborného výcviku) 53 992 Kč. Rozdíly mezi údaji o průměrné mzdě učitelů ze Strukturální mzdové statistiky a z výkaznictví MŠMT jsou uvedeny v metodické části této publikace.

v rozdílném vývoji mezd učitelů v nominálním a reálném vyjádření. Jak již bylo výše zmíněno, v těchto dvou letech došlo k poklesu reálných mezd učitelů. Procentuálně se nejvíce snížily výdělky učitelů mateřských škol, jejichž průměrná reálná mzda se za tyto dva roky snížila o 18,8 % (-6 400 Kč). V případě učitelů základních škol došlo za stejné období ke snížení jejich průměrných reálných výdělků o 17,8 % (-7 500 Kč). Inflace z posledních let tak vymazala poměrně výrazné zvyšování mezd a platů učitelů z předchozích let. V roce 2023 jejich reálná mzda odpovídala přibližně té z roku 2018.

Graf 11: Meziroční procentuální změny průměrné hrubé mzdy učitelů na vybraných školách

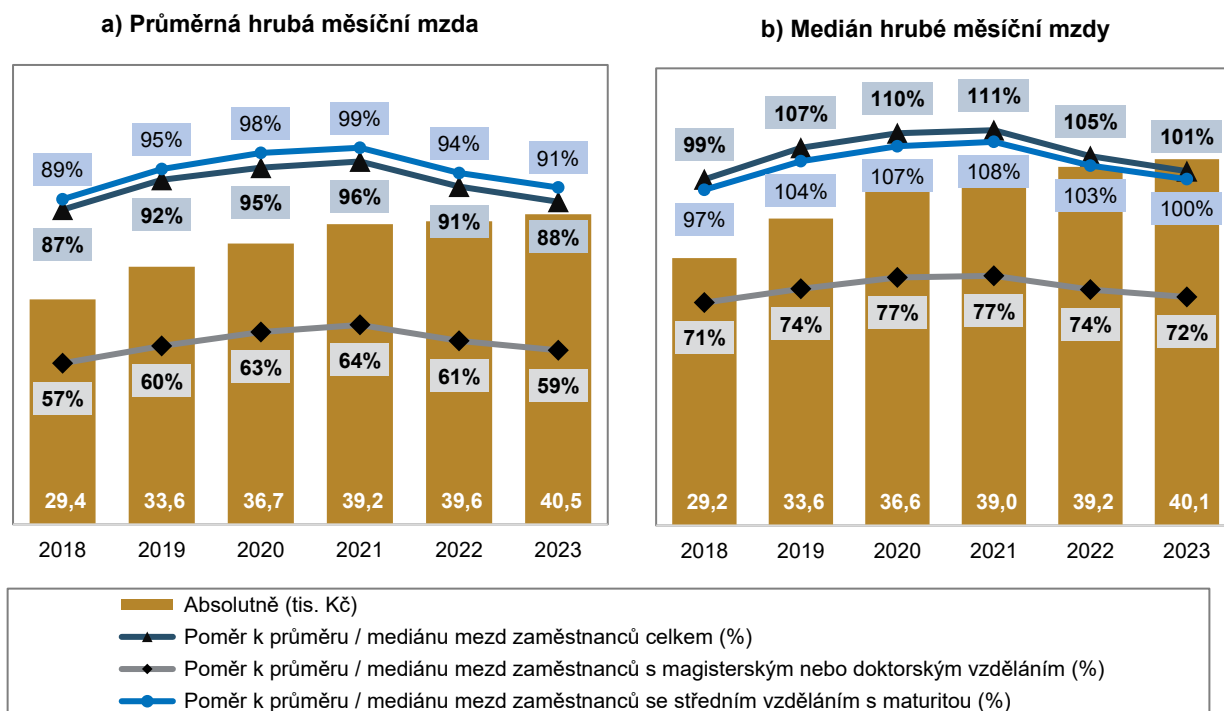
Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Následující tři grafy přinášejí srovnání průměrné mzdy a mediánu mzdy učitelů mateřských, základních a středních škol s průměrnou mzdou za zaměstnance v Česku celkem⁷ za roky 2018 až 2023. V roce 2023 vydělávali učitelé v mateřských školách 88 % této mzdy, což je o 8 procentních bodů méně než v roce 2021, kdy byl tento ukazatel nejvyšší. Na rozdíl od učitelů mateřských škol, průměrná hrubá měsíční mzda jejich kolegů na základních a středních školách je již od roku 2013 vyšší než průměrná mzda v Česku.

V následujících grafech je uvedeno také srovnání se zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním magisterského nebo doktorského stupně celkem. Učitelé v mateřských školách nedosahují ani na dvě třetiny průměrné mzdy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním. Jejich kolegové učící na základních a středních školách pobírali v roce 2023 v průměru 75 % (graf č. 13), respektive 76 % (graf č. 14) průměrné mzdy zaměstnanců s vysokoškolským (magisterským nebo doktorským) vzděláním celkem.

Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů mateřských škol (bez učitelů na školách pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ředitelů a jejich zástupců) dosáhla v roce 2023 **celkem 40 494 Kč**. Meziročně jejich průměrná mzda vzrostla o 921 Kč, což představuje nárůst o 2,3 %. Medián jejich hrubých mezd se meziročně zvýšil o 2,1 % na 40 066 Kč v roce 2023. Tento nominální mzdový nárůst byl ovšem nižší než inflace a reálná průměrná mzda učitelů mateřských škol klesala již druhý rok v řadě (graf 11). *Podrobně tabulka č. 2.1 v tabulkové příloze.*

⁷ Poměrový ukazatel vztahující mzdy učitelů na jednotlivých stupních škol k průměrné mzdě zaměstnanců v ČR je i zde spočten z údajů o průměrné mzdě zaměstnanců získaných v rámci Strukturální mzdové statistiky. Hlavními důvody jsou zachování stejného datového zdroje a možnost srovnávat mzdu učitelů se mzdami zaměstnanců s vysokoškolským (magisterským či doktorským) vzděláním nebo zaměstnanců pracujícími v platové sféře, které nejsou z jiných datových zdrojů k dispozici. Podrobněji viz metodická část této publikace.

Graf 12: Výdělky učitelů mateřských škol (tis. Kč; %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Průměrné výdělky učitelů mateřských škol jsou nižší než zaměstnanců celkem. V roce 2023 to bylo absolutně o 5 500 Kč méně. Nominálně jde o největší rozdíl od roku 2013. Oproti tomu medián hrubé měsíční mzdy učitelů byl v roce 2023 na úrovni mediánu za zaměstnance celkem, tj. obdobně jako v roce 2018 (graf 12). V letech 2020 a 2021 byl medián hrubé měsíční mzdy učitelů mateřských škol přibližně o desetinu vyšší než medián hrubé měsíční mzdy všech zaměstnanců celkem. Pokud jde o srovnání se všemi zaměstnanci s magisterským nebo doktorským vzděláním, v roce 2023 učitelé mateřských škol dosáhli na 59 % jejich průměrné mzdy a na 72 % jejich mediánu (graf 12).

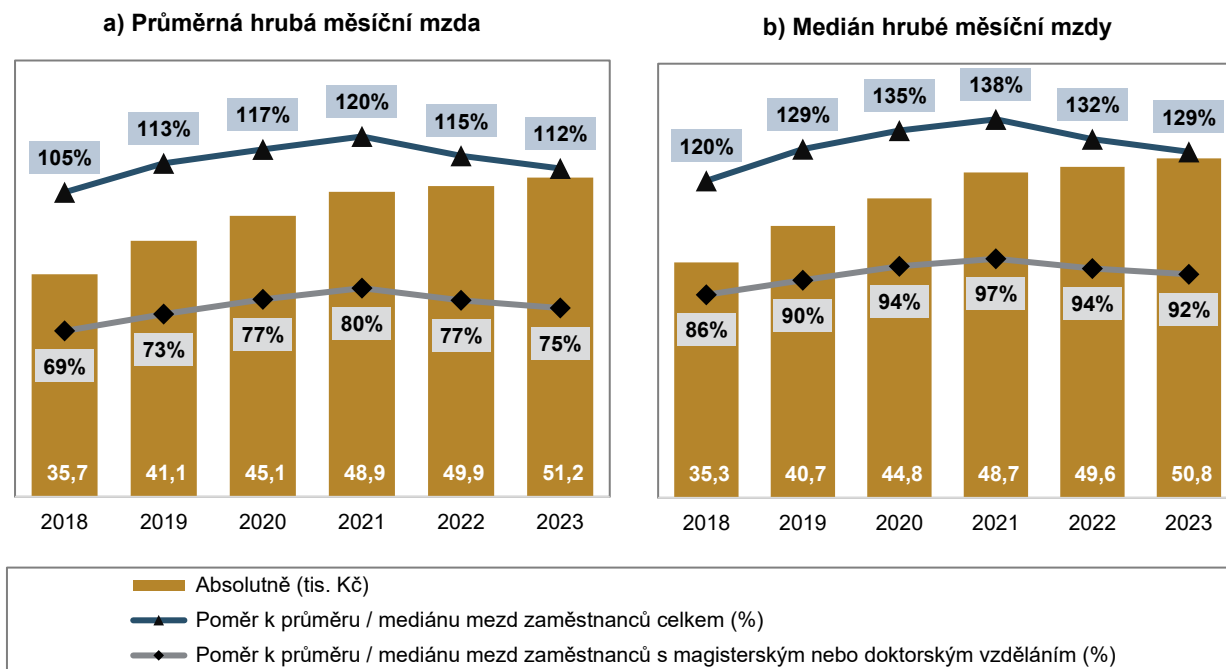
Podrobné údaje o výdělcích učitelů mateřských škol v závislosti na věku, dosaženém vzdělání, sféře působení nebo kraji najdete v tabulkové příloze v části 2., která se věnuje této skupině učitelů.

V roce 2023 činila **průměrná hrubá měsíční nominální mzda učitelů základních škol** přepočtená na plné pracovní úvazky celkem výše uvedených **51 225 Kč**, což je o 1 363 Kč (2,7 %) více než v roce 2022. Mzdový medián učitelů základních škol se meziročně zvýšil o 2,6 % na 50 837 Kč v roce 2023. Spotřebitelské ceny se v roce 2023 zvýšily o 10,7 %, reálné mzda učitelů základních škol tak meziročně poklesla o 7,1 % (graf 11).

Z grafu 13 je zřejmé, že dosažená výše mzdy učitelů základních škol za rok 2023 převyšovala průměrnou mzdu za celou ekonomiku o 12 % a medián o 29 %⁸. Nejvyšší byly tyto poměrové ukazatele v roce 2021, kdy průměrná mzda učitelů základních škol byla o pětinu vyšší než průměrná mzda v Česku, rozdíl v mediánových mzdách těchto dvou kategorií zaměstnanců činil 38 %.

Poněkud jiná situace je ve srovnání průměrné mzdy učitelů základních škol se zaměstnanci s vysokoškolským (magisterským nebo doktorským) vzděláním celkem. V roce 2023 vydělávali učitelé na tomto stupni o čtvrtinu méně než zaměstnanci s vysokoškolským (Mgr. či PhD.) vzděláním celkem, což představuje rozdíl 17 300 Kč v neprospěch učitelů. V případě mediánu byl tento rozdíl podstatně nižší. Medián mezd učitelů základních škol byl v roce 2023 o 8 % (tj. o 4 500 Kč) nižší než u všech zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním.

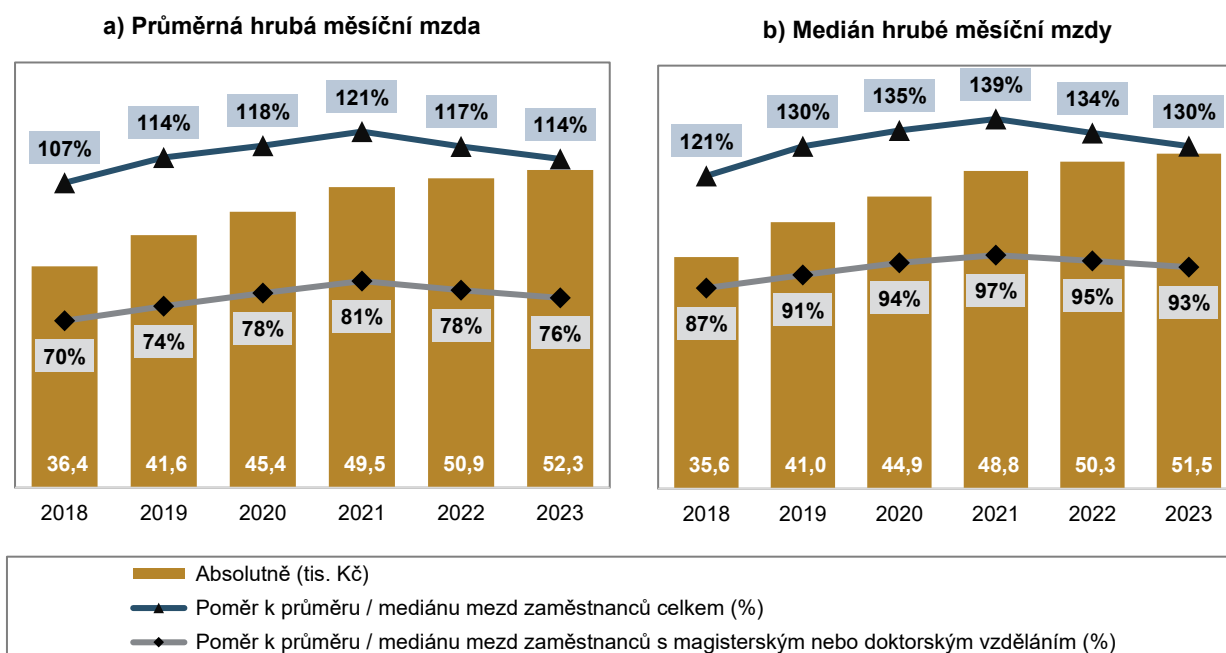
⁸ ČSÚ zveřejňuje informace o vývoji průměrných mezd z podnikového výkaznictví, které však neumožňují získat údaje o mzdách za jednotlivá zaměstnání ani podle jednotlivých charakteristik zaměstnanců jako je například pohlaví, věk či dosažené vzdělání. Ve vztahu k průměrné mzdě v národním hospodářství získané ČSÚ v rámci podnikových zjišťování, se průměrná hrubá měsíční mzda učitelů základních škol v roce 2023 rovnala 119 %, ve srovnání se 125 % v roce 2022 a 128 % v roce 2021.

Graf 13: Výdělky učitelů základních škol (tis. Kč; %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Podrobné údaje o průměrné hrubé měsíční mzdě a mediánu mzdy učitelů základních škol včetně srovnání se zaměstnanci celkem a zaměstnanci s magisterským nebo doktorským vzděláním nebo v závislosti na pohlaví, věku, dosaženém vzdělání nebo sféře působení najdete v tabulkové příloze v části 3.

Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů středních škol dosáhla v roce 2023 celkem **52 312 Kč**. Střední vzdělávání má všeobecný nebo odborný charakter a je ukončeno maturitní zkouškou, výučním listem nebo závěrečnou zkouškou. Podle typu středních škol je na různých školách různé zastoupení učitelů praktického vyučování a odborného výcviku, kteří měli v roce 2023 v průměru o přibližně 8 tisíc Kč nižší průměrnou mzdu než ostatní učitelé na středních školách. Podrobné údaje o výdělcích učitelů na středních školách v celé řadě třídění a srovnání jsou k dispozici v tabulkové příloze v části 4.

Graf 14: Výdělky učitelů středních škol (tis. Kč; %)

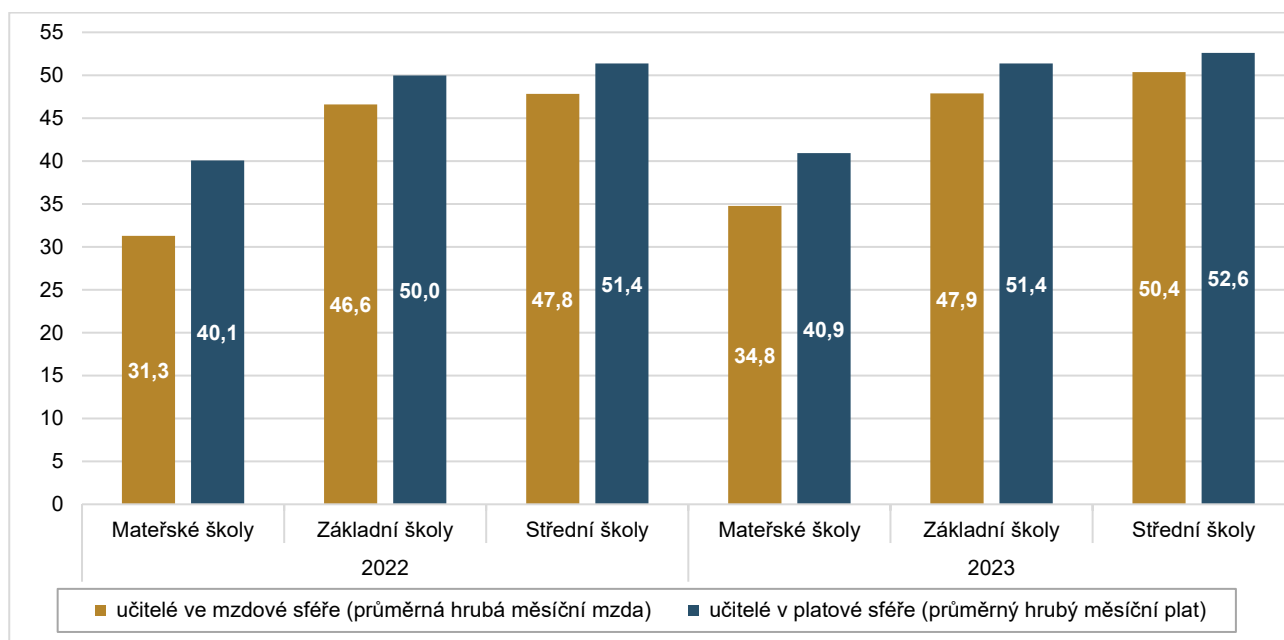
Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

7. Srovnání výdělků učitelů ve veřejných a soukromých školách

Platy učitelů zaměstnaných na veřejných školách, jejichž zřizovatelem je obec, kraj či MŠMT, vycházejí z platových tabulek. Záleží tedy na tom, do jakého platového stupně a platové třídy daný zaměstnanec spadá. Platové stupně odpovídají počtu odpracovaných let v oboru, platové třídy zase reflektují náročnost a odpovědnost vykonávané práce. Jak již bylo uvedeno výše v kapitole 3. *Pásma hrubých měsíčních mezd učitelů*, většina učitelů v platové sféře na jednotlivých stupních škol je zařazena do stejných platových tříd. V roce 2023 bylo například téměř 90 % učitelů mateřských škol zařazeno do 9. platové třídy. Z učitelů na základních školách bylo 93 % a na středních školách 77 % ve 12. platové třídě. *Struktura učitelů v platové sféře podle platových tříd a stupňů je k dispozici v tabulce č. 9.2.3.* Naopak učitelé zaměstnaní na soukromých školách nemají mzdy jasně dané, je pouze na dohodě s jejich zaměstnavateli, jakou mzdu bude konkrétnímu zaměstnanci vyplácet. Musí pouze dodržet alespoň zákonem stanovenou úroveň zaručené mzdy.

Učitelé v mateřských školách, kteří dostávají plat, jsou v průměru výrazně lépe finančně ohodnoceni ve srovnání s kolegy pracujícími za mzdu, zpravidla v soukromých školách. V roce 2023 byl průměrný plat učitelů veřejných mateřských škol o 6 150 Kč (18 %) vyšší než v soukromých školách. Na druhou stranu, v roce 2023 mzdy učitelů v soukromých mateřských školách meziročně rostly výrazně rychleji (+ 3 500 Kč, tj. 11,1 %) než rostly platy jejich kolegů ve školách veřejných (849 Kč, tj. 2,1 %).

Graf 15: Srovnání výdělků učitelů ve mzdové a v platové sféře; 2022–2023 (tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

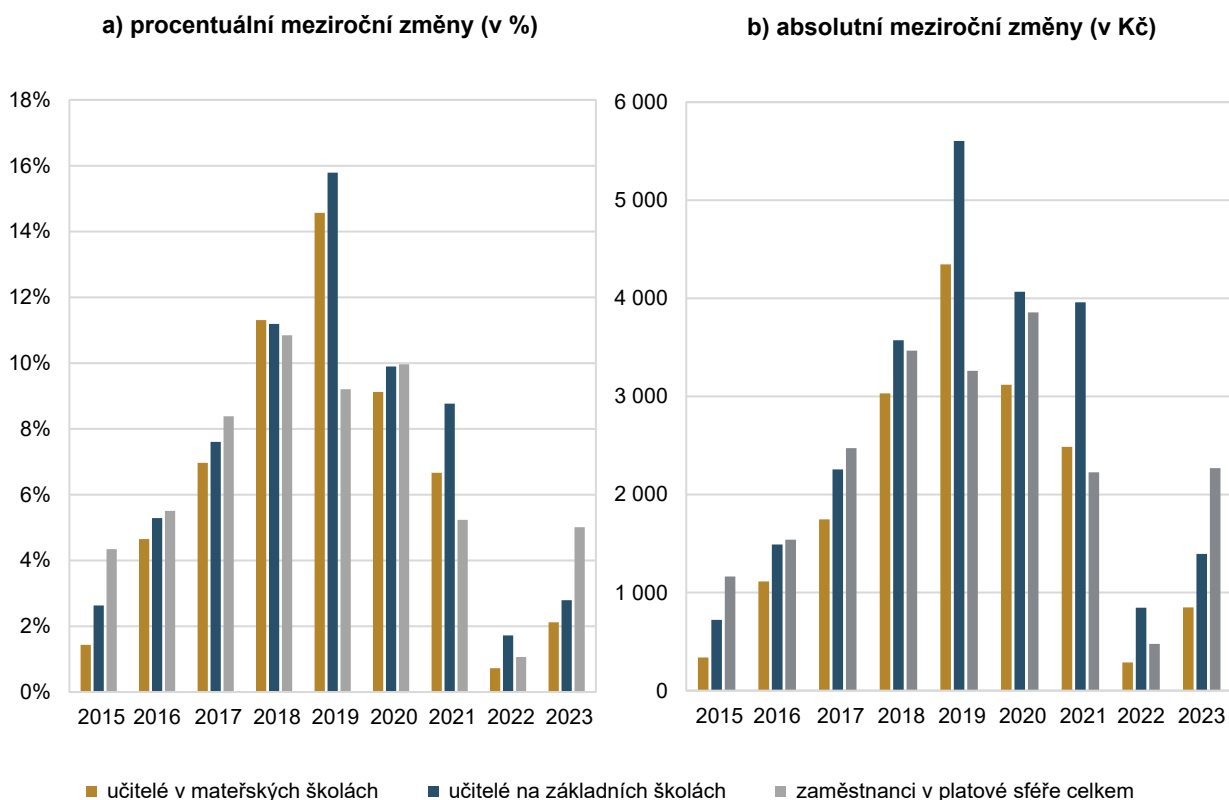
Průměrné platy učitelů na veřejných základních školách vzrostly v roce 2023 meziročně o 1 400 Kč (2,8 %) na 51 400 Kč. Učitelé na veřejných základních školách v průměru vydělávali o 3 500 Kč, tj. 7,3 % více než jejich kolegové v soukromých a církevních školách. Na středních školách si mezi lety 2016 až 2018 více vydělávali učitelé pracující za mzdu, nicméně v roce 2019 se situace otočila a posledních pět let byly učitelské platy na veřejných středních školách vyšší než mzdy na soukromých a církevních (52,6 tis. Kč vs. 50,4 tis. Kč v roce 2023). Meziročně středoškolské platy vzrostly v roce 2023 o 1 200 Kč, tj. o 2,4 %.

Vzhledem k tomu, že naprostá většina učitelů regionálního školství pracuje ve veřejných školách (92 % v roce 2023 - podrobněji tabulka 9.1.1 v tabulkové příloze), je přínosné srovnávat výdělky těchto učitelů s ostatními zaměstnanci v platové sféře. Učitelé ve veřejných školách brali v roce 2023 plat dosahující úrovně 104 % v poměru ke všem zaměstnancům v platové sféře. *Podrobněji viz graf 2 v první kapitole této analýzy.* Absolutně byl v roce 2023 průměrný hrubý měsíční plat učitelů o 1 800 Kč vyšší než průměrný plat v celé platové sféře. Ve srovnání se všemi zaměstnanci v platové sféře s magisterským či doktorským titulem však vydělávali učitelé v platové sféře měsíčně v průměru o 17 % (10 000 Kč) méně.

Poměříme-li platy učitelů jednotlivých druhů škol s platy všech zaměstnanců v platové sféře, pak na tom byli nejhůře učitelé v mateřských školách. V roce 2023 dosáhli na 86 % průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v platové sféře celkem. V případě učitelů základních škol již dosáhl tento poměrový ukazatel hodnoty 108 %. Ještě vyšší průměrné hrubé měsíční platy v poměru k platům všech zaměstnanců v platové sféře měli v roce 2023 učitelé na středních školách, kteří pobírali 111 % průměrného platu. Nutno však podotknout, že ve srovnání s vysokoškolsky (Mgr. nebo PhD.) vzdělanými zaměstnanci platové sféry pobírali učitelé na všech stupních veřejných škol výrazně nižší částky. *Podrobněji tabulka 1.2.2 v tabulkové příloze.*

Graf 16: Meziroční změny průměrných hrubých měsíčních platů učitelů mateřských a základních škol v porovnání se zaměstnanci v platové sféře celkem, 2015–2023

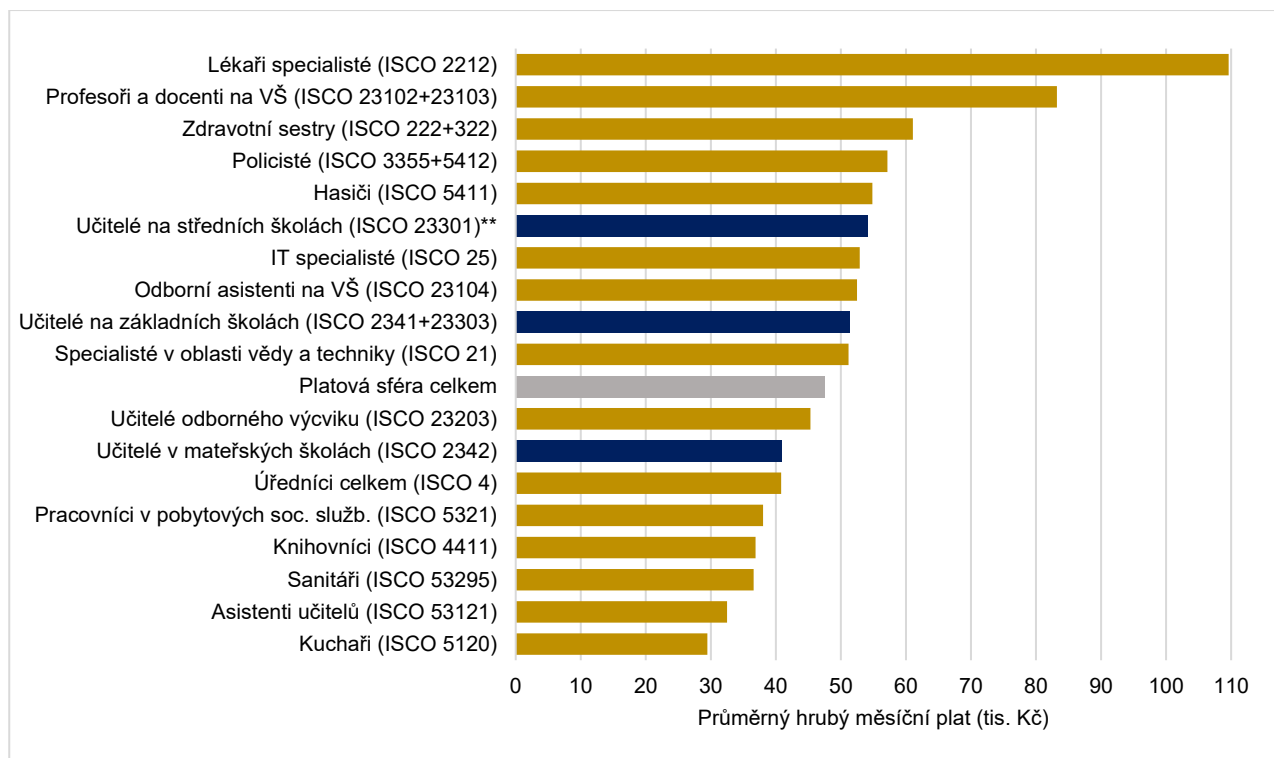

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

V letech 2016 až 2018 a v roce 2020 a 2022 bylo tempo růstu platů učitelů v regionálním školství velmi podobné vývoji průměrných výdělků všech zaměstnanců v platové sféře (graf 16). V roce 2019 se meziroční procentuální navýšení platů lišilo o 6 procentních bodů ve prospěch učitelů. Průměrné hrubé měsíční platy učitelů v tomto roce meziročně nominálně vzrostly o 15,4 % (5 300 Kč), platy zaměstnanců v celé platové sféře ve stejném období vzrostly o 9,2 % (3 300 Kč). Též v roce 2021 rostly platy učitelů o něco rychleji než v průměru platy ostatních zaměstnanců platové sféry. V roce 2023 však naopak platy učitelů meziročně nominálně vzrostly o 2,5 % (1,2 tis. Kč), zatímco platy všech zaměstnanců v platové sféře se zvýšily o 5,0 % (2,3 tis. Kč). Zde ještě připomeňme, že díky vyšší inflaci v letech 2022 a 2023 reálné výdělky poklesly jak učitelům, tak i ostatním zaměstnancům v platové sféře.

Podrobné údaje o platech učitelů v regionálním školství celkem a na jeho jednotlivých stupních, a to včetně srovnání jejich výdělků se zaměstnanci v platové sféře celkem a zaměstnanci s vysokoškolským (magisterským nebo doktorským) vzděláním, najdete v tabulkové příloze v části 1.2.

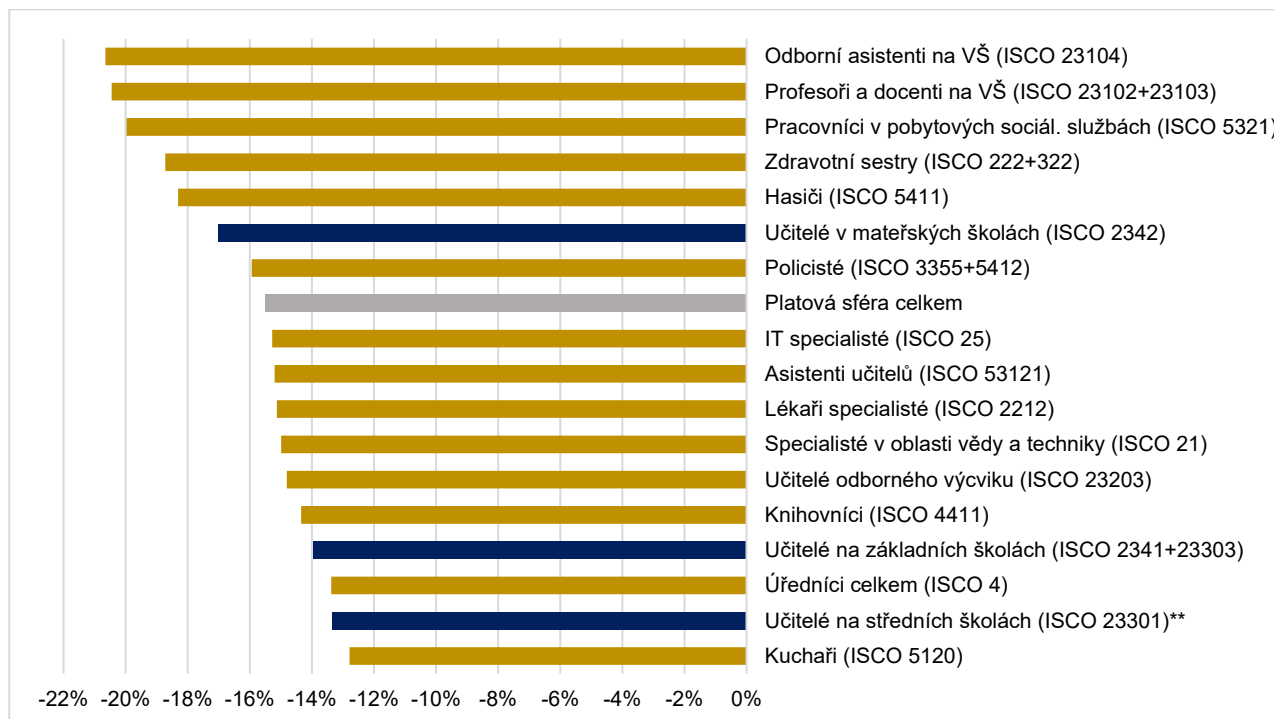
Graf 17 přináší srovnání průměrných hrubých měsíčních platů učitelů veřejných škol s průměrnými platy zaměstnanců v platové sféře ve vybraných profesích dle mezinárodní Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. Na grafu 18 je znázorněn reálný vývoj těchto výdělků oproti roku 2020. Tyto údaje byly zpracovány z veřejně dostupných údajů na portálu Informací a statistik o průměrném výdělků (ISPV). Údaje za profesory a docenty a za odborné asistenty na veřejných vysokých školách byly zpracovány z veřejně dostupných údajů MŠMT.

Graf 17: Srovnání platů učitelů s vybranými profesemi zaměstnanců v platové sféře*, 2023 (tis. Kč)

* vybrané profese jsou definovány podle Klasifikace zaměstnání ISCO – údaje v závorkách značí kód příslušného zaměstnání

** učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů na středních školách

Zdroj: ČSÚ podle údajů z ISPV a MŠMT

Graf 18: Reálná změna platů učitelů a vybraných profesí v platové sféře* mezi roky 2020 a 2023 (%)

* vybrané profese jsou definovány podle Klasifikace zaměstnání ISCO – údaje v závorkách značí kód příslušného zaměstnání

** učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů na středních školách

Zdroj: ČSÚ podle údajů z ISPV a MŠMT

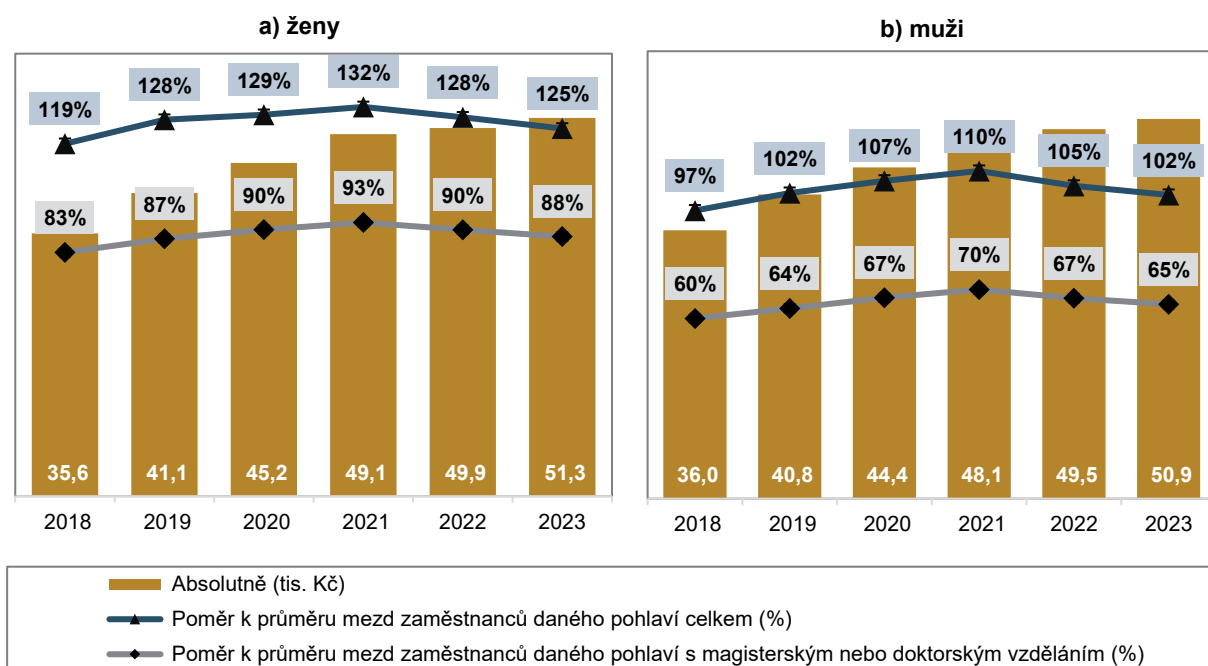
8. Mzdy učitelů podle pohlaví

V roce 2023 zastávaly osm z deseti učitelských pozic v regionálním školství ženy. Čím vyšší je stupeň školy, tím více se vyrovnává poměr v počtu žen a mužů v učitelském sboru. U konzervatoří je pak poměr mužů a žen mezi učiteli dlouhodobě prakticky vyrovnaný. Největší převaha žen je v mateřských školách a na prvním stupni základních škol. V minulém školním roce učilo v mateřských školách 271 mužů (fyzické osoby), při jejich přepočtu na plné úvazky se tak muži podíleli 0,7 % na všech učitelích mateřských škol. Zatímco na prvním stupni činil podíl mužů mezi učiteli 6 %, na stupni druhém tvořili již čtvrtinu a na středních školách 40 %. Podrobněji tabulka 9.1.2 v tabulkové příloze.

Podle výstupů z Výběrového šetření pracovních sil v roce 2023 připadalo na 1 000 zaměstnankyň 64 žen na pozici učitelky v regionálním školství, zatímco mezi 1 000 zaměstnanců – mužů bylo učitelů v průměru jen 14.

Vyšší podíl žen mezi učiteli má vliv na výši mezd i ve spojení s dalšími socio-demografickými faktory. Ženy například častěji odcházejí v mladším produktivním věku na rodičovskou dovolenou. Tyto ženy mladšího věku, a tedy s nižší mzdou dle délky praxe, proto dočasně z dat „zmizí“⁹ a nestahují tak hodnotu průměrné mzdy za všechny ženy učitelky směrem dolů. Mateřská i rodičovská dovolená se jim přitom započítává až do celkové doby 6 let do tzv. započitatelné praxe, tím pádem negativně neovlivní jejich tabulkovou mzdu podle délky praxe ve vyšším věku. Naopak učitelé muži se častěji než ženy v nejproduktivnějším věku (kolem 35 let) např. stávají řediteli škol nebo úplně ze školství odcházejí a mizí tak z údajů o učitelích. V datech pak chybějí učitelé muži s delší praxí (a tedy vyšším tabulkovým platem), kteří by naopak průměr za muže táhli směrem nahoru. Více se mzdám učitelů dle věku věnuje další kapitola.

Graf 19: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů základních škol podle pohlaví, 2018–2023 (tis. Kč; %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Mzdy učitelek v regionálním školství jsou dlouhodobě v průměru o 5 % nižší než mzdy učitelů mužů. Učitelky v roce 2023 braly průměrně 48,6 tis. Kč, zatímco učitelé muži 51,1 tis. Kč. Tento rozdíl je zapříčiněn především tím, že v mateřských školách, kde jsou nižší výdělků než na školách základních a středních, pracují téměř výhradně ženy. Průměrná mzda učitelek v mateřských školách byla 40,5 tis. Kč, což v poměru ke mzdám všech zaměstnankyň v Česku představuje 98,4 %, v porovnání s těmi vysokoškolsky vzdělanými 70 %.

⁹ Např. na veřejných základních školách v roce 2023 spadalo do věkové skupiny 25 – 40 let 23 % učitelek, u mužů to bylo 37 %. Podrobněji tabulka 9.2.1 v tabulkové příloze.

Učitelky na základních školách dosáhly v roce 2023 v průměru na 51,3 tis. Kč, učitelé muži na 50,9 tis. Kč. Platy učitelek tak byly v průměru o 0,7 % vyšší než platy učitelů. U učitelek tato mzda představovala 125 % průměrné mzdy všech zaměstnaných žen, u mužů 102 % mzdy všech zaměstnanců mužů. To, že ženy mají například na základních školách v průměru vyšší výdělky než muži, odráží především jejich věkovou strukturu a tím i délku praxe, která se propisuje do jejich tabulkových tarifů.

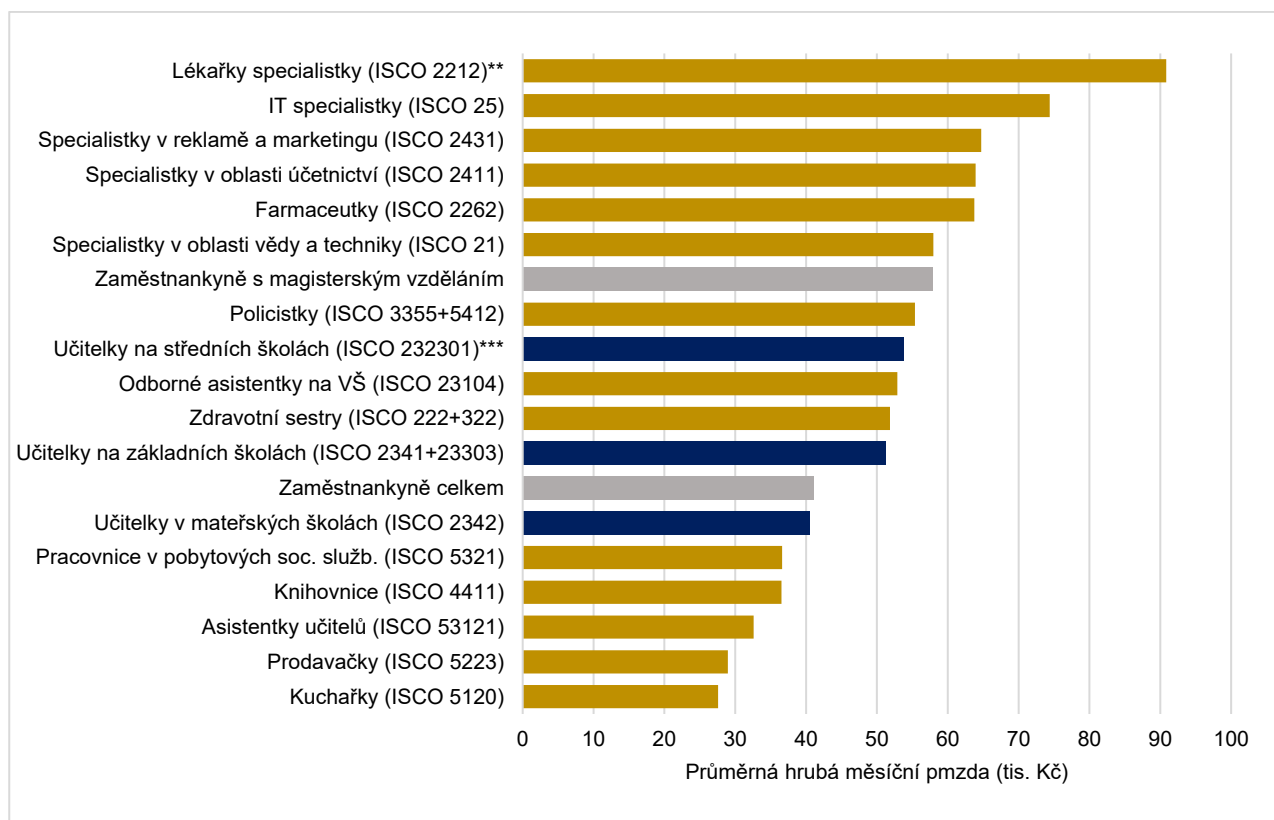
Na středních školách, kde je podíl mužů nejvyšší, v roce 2023 učitelky pobíraly 52,9 tis. Kč a učitelé 51,5 tis. Kč. Platy učitelek byly o 2,7 % vyšší než platy jejich mužských kolegů. V případě učitelek jejich výdělky představovaly 129 % průměrné mzdy všech žen, v případě učitelů 103 % průměrné mzdy všech mužů.

Podrobnější údaje o výdělcích učitelů podle pohlaví najdete v tabulkách 1.1.3, 3.2 a 4.2 v tabulkové příloze.

Následující graf 20 přináší srovnání průměrných hrubých měsíčních výdělků učitelek v mateřských a základních školách se všemi (platová i mzdová sféra) zaměstnankyněmi vybraných profesí vymezených opět podle Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. Tyto údaje byly zpracovány z údajů dostupných v publikaci ČSÚ *Struktura mezd zaměstnanců – 2023 (kód: 110026-24)*, a to konkrétně z tabulky A22 Počty zaměstnanců, placený čas a hrubé měsíční mzdy v jednotlivých zaměstnáních.

V porovnání s jinými ženami zaměstnanými mimo školství si učitelky na základních školách v roce 2023 v průměru vydělaly například o 44 % (tj. o 40 tis. Kč) hrubé měsíční mzdy méně než lékařky specialistky v lůžkových zařízeních nebo o 30 % (tj. o 23 tis. Kč) méně než IT specialistky. Jejich výdělky byly na úrovni výdělků zdravotních sester nebo odborných asistentek na veřejných vysokých školách. Naopak jejich průměrná mzda v roce 2023 byla o čtvrtinu (tj. o 10 tis. Kč) vyšší než zaměstnankyň celkem, o 40 % (tj. o 15 tis. Kč) než ošetřovatelek a ostatních pracovníků v bytových sociálních službách nebo knihovnic.

Graf 20: Průměrné hrubé měsíční výdělky učitelek a žen ve vybraných zaměstnáních*, 2023 (tis. Kč)

* vybrané profese jsou definovány podle Klasifikace zaměstnání ISCO – údaje v závorkách značí kód příslušného zaměstnání

** pouze za lůžková zdravotnická zařízení (CZ-NACE 861)

*** učitelky všeobecně vzdělávacích předmětů na středních školách

Zdroj: ČSÚ podle údajů z ISPV a MŠMT

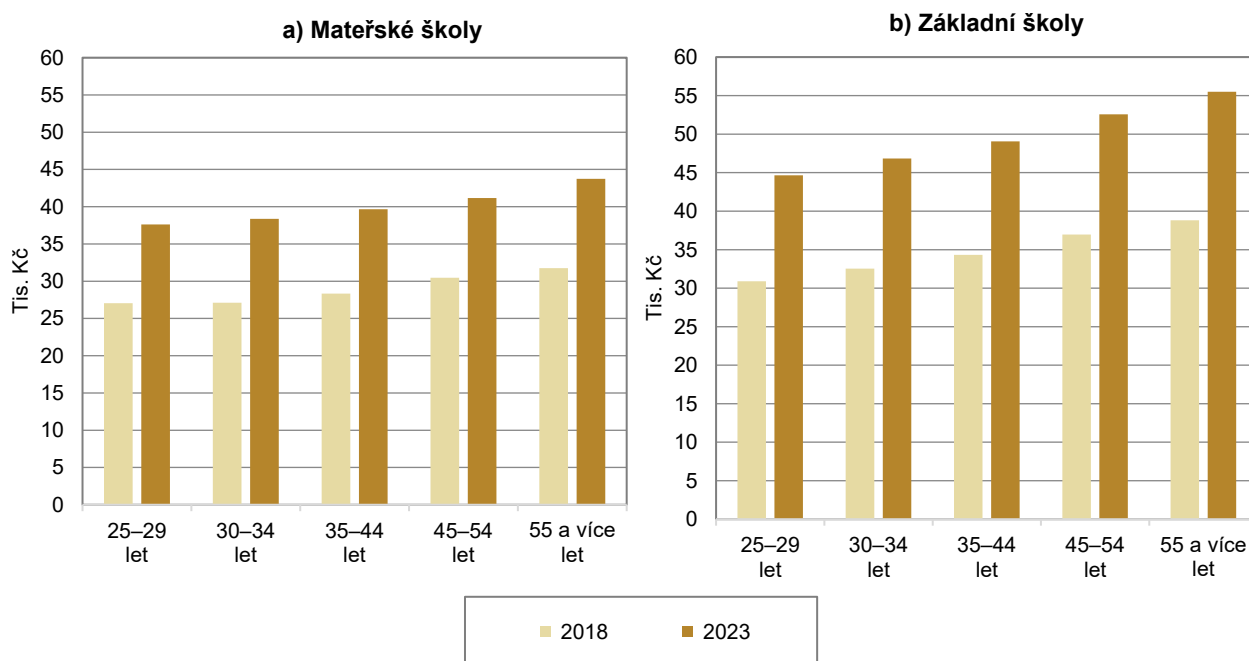
9. Mzdy učitelů podle věku

V platové sféře se v roce 2023 (stav k 30. 9.) učitelé (muži i ženy dohromady) ve věku 25 až 34 let podíleli na učitelském sboru v regionálním školství 14 %, tj. obdobně jako před pěti lety. Tento podíl byl vyšší v případě mužů, kde učitelé v tomto věku tvořili 18 % ze všech mužů učitelů v regionálním školství v Česku. V případě žen to bylo 13 %. Odlišnosti najdeme i v závislosti na druhu školy. Například v mateřských školách tvořili učitelé ve věku 25 až 34 let téměř pětinu pedagogického sboru, zatímco na základních školách jen 15 % a na středních 10 %. Učitelé starší 60 let se v roce 2023 podíleli v průměru 15,5 % na učitelském sboru v regionálním školství celkem. Před deseti lety přitom tvořili jen 3,8 % ze všech učitelů. V případě mateřských škol tvořili v roce 2023 učitelé starší 60 let 11,8 %, na základních školách to bylo 13,3 % a na středních 21,5 %. Pro podrobnější údaje viz tabulku 9.2.1 v tabulkové příloze.

Mzda, kterou učitelé pobírají, roste s věkem, resp. delší dobou praxe (maximálně do 32 let praxe), a to hlavně v první polovině pracovní kariéry. Učitelé v regionálním školství mladší 30 let, tedy ti s nejkratší praxí, v roce 2023 pobírali v průměru 42,5 tis. Kč. Jejich kolegové starší 55 let vydělávali o cca 10 tis. Kč více. Tento rozdíl mezi nejmladšími a nejstaršími pedagogy se postupem času zvyšoval, a to až do roku 2022. V roce 2023 rostly v regionálním školství celkem mzdy mladších učitelů rychleji než jejich starších kolegů, a to procentuálně i absolutně. Pro podrobnější údaje viz tabulku 1.1.4 v tabulkové příloze.

Graf 21 přináší srovnání průměrných mezd učitelů v mateřských a základních školách podle jejich věku, a to za rok 2018 a za rok 2023. Podrobnější údaje o průměrné hrubé měsíční mzdě učitelů podle věku v mateřských, základních a středních školách najdete v tabulkách 2.2; 3.3 a 4.3. Detailní údaje za rok 2023 podle věku a pohlaví za jednotlivé druhy škol v platové sféře jsou dostupné v tabulce 1.2.4.

Graf 21: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů mateřských a základních škol podle jejich věku (tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Pokud se jedná o vývoj platů učitelů v mateřských školách za posledních pět let, v relativním vyjádření nejvíce vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda mladých učitelů ve věku 30 až 34 let, a to o 41,5 %. V absolutním vyjádření však vyšší nárůst zaznamenali učitelé starší 55 let. Na základních školách byl relativní nárůst mezd mladších učitelů (tj. ve věku 35–44 let) a starších učitelů (ve věku 55 let a více) za posledních pět let stejný (o 43 %), absolutně se však mzda zvýšila o 2 tis. korun více starším učitelům.

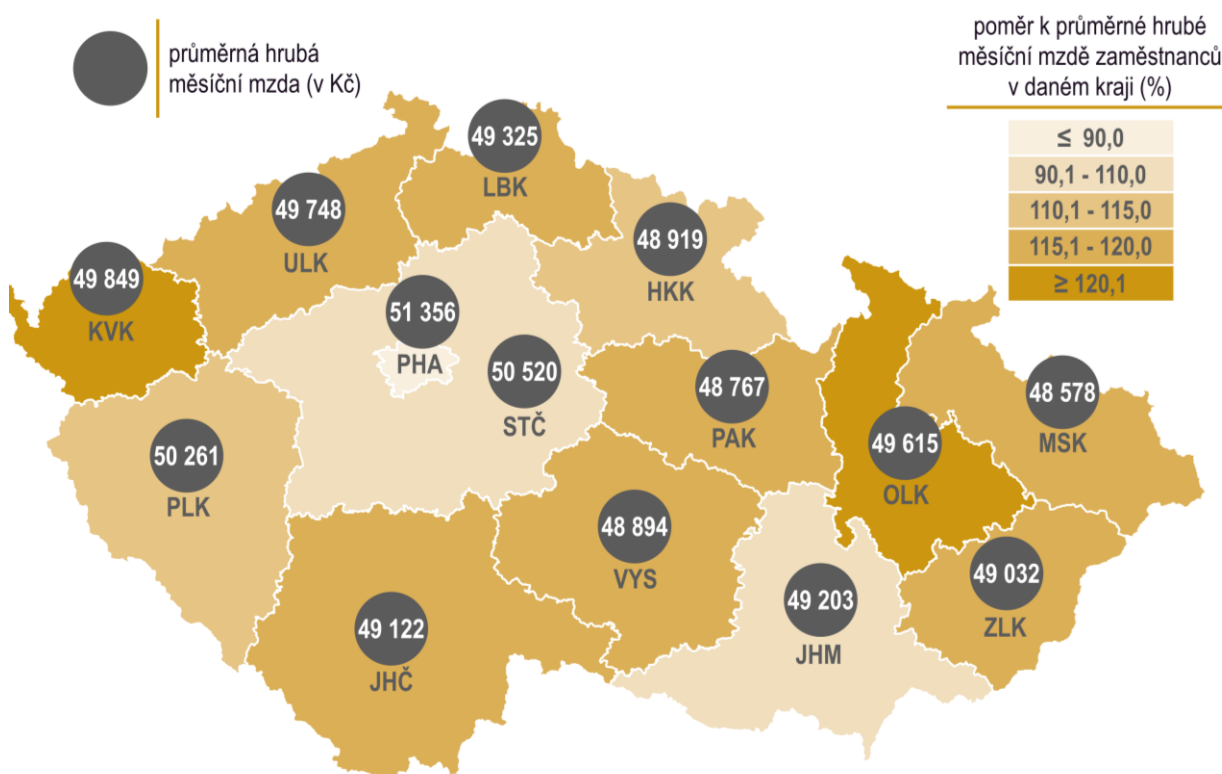
10. Regionální srovnání

Vzhledem k tomu, že drtivá většina učitelů pracuje ve veřejných školách a je odměňována podle jednotných platových tabulek, nejsou rozdíly ve mzdách učitelů mezi jednotlivými kraji ČR příliš velké. V posledních letech je rozdíl mezi jednotlivými kraji výrazně menší, než tomu bývalo dříve. Rozdíl mezi krajem vykazujícím nejvyšší a krajem vykazujícím nejnižší průměrnou mzdu učitelů činil v letech 2018 a 2019 celkem 4,6 tis. Kč. Tento rozdíl se pak snižoval až na 1,9 tis. Kč v roce 2022. V roce 2023 se pak mzdy učitelů ve všech krajích vešly do rozmezí 2,8 tis.

Nejlépe si v roce 2023 vedla Praha s průměrnou hrubou měsíční mzdou učitelů 51,4 tis. Kč. Nejnižší mzdy v roce 2023 brali v průměru učitelé v Moravskoslezském kraji (48,6 tis. Kč) a v Pardubickém kraji (48,8 tis. Kč). V Moravskoslezském kraji také došlo k výrazně nejnižšímu meziročnímu nárůstu mezd učitelů, a to pouze o 633 Kč. Meziroční nárůst v ostatních krajích přitom byl průměrně 1 544 Kč.

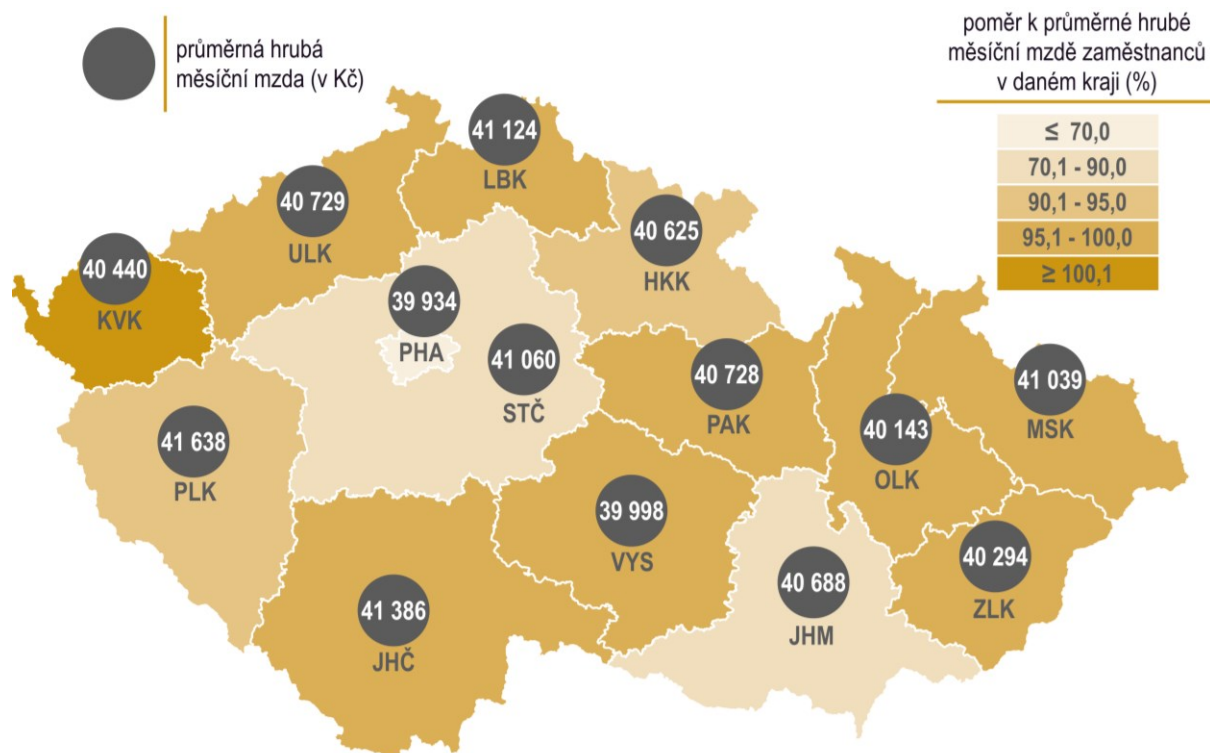
S výjimkou roku 2021 pobírají učitelé v Praze dlouhodobě v mezikrajském srovnání nejvyšší mzdy. Vzhledem k řadě dobře placených zaměstnání v tomto kraji však dosáhli v roce 2023 pouze na 90 % průměrné hrubé měsíční mzdy všech pražských zaměstnanců. Praha se tak stala jediným krajem, kde učitelé pobírali nižší mzdu, než byl krajský průměr za všechna odvětví. Naopak např. v Karlovarském kraji průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v regionálním školství dosáhla 125 % průměrné celokrajské mzdy v národním hospodářství a v Olomouckém kraji to bylo 121 %.

Kartogram 1: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v regionálním školství v krajích Česka, 2023

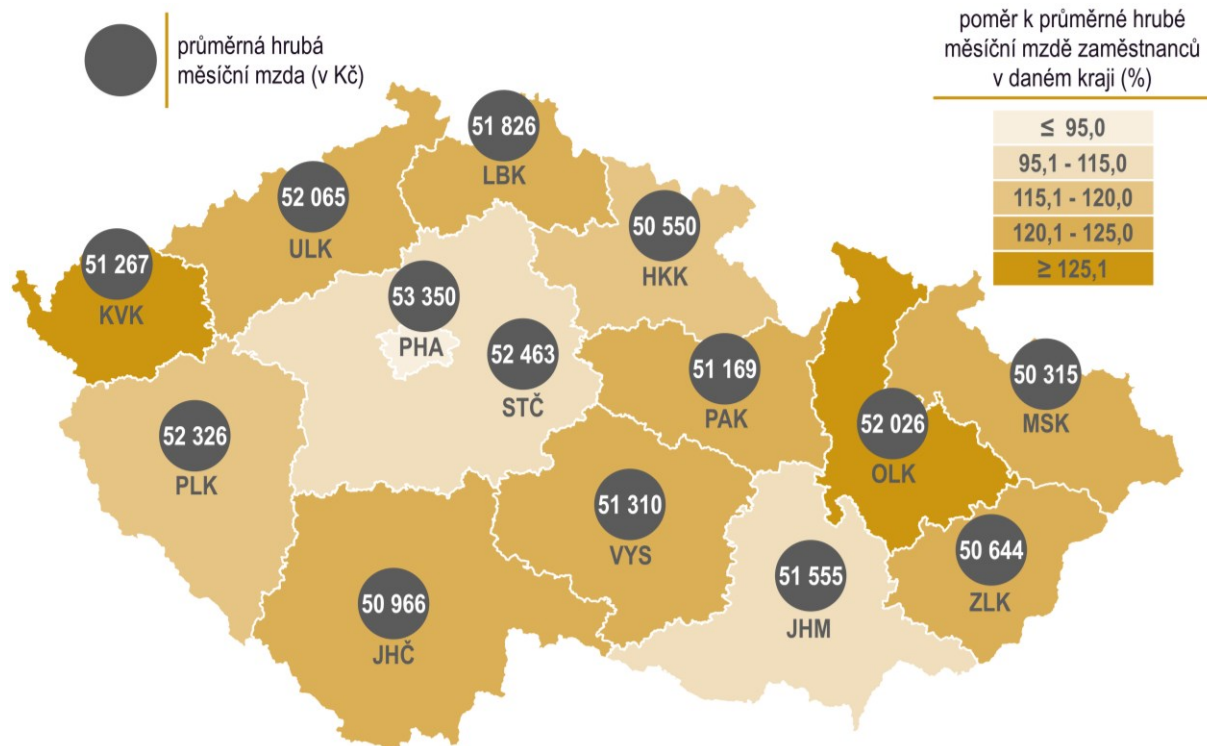

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Mezi učiteli **v mateřských školách** nejvíce pobírali učitelé v Plzeňském a Jihočeském kraji (41,6 a 41,4 tis. Kč). Naopak nejméně (39,9 tis. Kč) v průměru vydělávali učitelé ve školkách v Praze. To patrně souvisí s tím, že v Praze je větší zastoupení soukromých MŠ, v nichž jsou mzdy učitelů významně nižší než platy učitelů ve veřejných školkách. Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v pražských mateřských školách odpovídala 70 % průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v Praze v roce 2023, což byla nejnižší bilance ze všech krajů. Naproti tomu v Karlovarském kraji představovala mzda učitelů v mateřských školkách 102 % ve srovnání s krajským průměrem.

Kartogram 2: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v mateřských školách v krajích Česka, 2023

Nejvyšší mzdy mezi učiteli na **základních školách** měli s výjimkou roku 2021 učitelé v Praze. Pražským učitelům sice mzda meziročně nevzrostla tolik jako v předchozím roce, ale i tak jejich mzda zůstala v mezikrajském srovnání nejvyšší a v roce 2023 pobírali v průměru 53,3 tis. Kč. Nejméně naopak vydělávali učitelé v Moravskoslezském kraji (50,3 tis. Kč). Moravskoslezským učitelům mzda meziročně vzrostla nejméně ze všech krajů, a to o 51 Kč.

Kartogram 3: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů na základních školách v krajích Česka, 2023

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Krajskou průměrnou hrubou mzdou všech zaměstnanců však v roce 2023 nejvíce převyšovali učitelé základních škol v Karlovarském a Olomouckém kraji (pobírali 129 %, resp. 127 % průměrné mzdy všech zaměstnanců) a učitelé v Praze naopak nejméně (93 %). V tomto poměrovém srovnání si učitelé ve všech krajích proti předchozímu roku pohoršili, nejvíce tento poměr klesnul v Moravskoslezském kraji. Učitelé zde v roce 2022 měli 127 % průměrné mzdy všech zaměstnanců v kraji, v roce 2023 již pouze 120 %.

Zatímco v porovnání se všemi zaměstnanci v národním hospodářství učitelé (s výjimkou Prahy) dosahují na více jak 100 % průměrné mzdy, v porovnání s průměrnými mzdami vysokoškolsky (Mgr. nebo PhD.) vzdělaných zaměstnanců mají mzdy nižší. V žádném kraji učitelé v roce 2023 nepřesáhli 90 % mzdy vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Nejvyšší byl tento podíl u učitelů v Olomouckém kraji (89 %), nejvzdálenější od krajské průměrné mzdy zaměstnanců s magisterským nebo doktorským vzděláním byli učitelé v Praze (66 %).

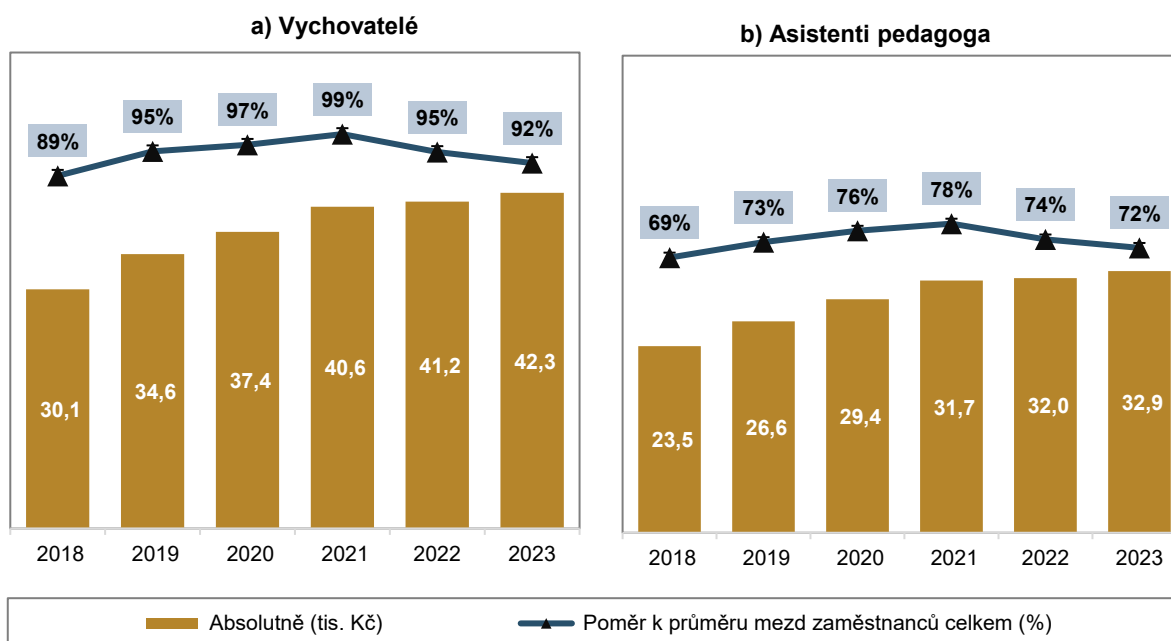
11. Mzdy asistentů pedagoga a vychovatelů

V posledních letech se na základních školách výrazně zvyšoval počet **asistentů pedagoga** až na **18,4 tis.** v roce 2023. Ve školním roce 2023/24 připadalo na každých 100 plných úvazků učitelů průměrně 24,5 plného úvazku asistenta pedagoga, zatímco ve školním roce 2016/17 to bylo pouze 10,5. Počet asistentů pedagoga tedy rostl rychleji než počet učitelů. Kromě asistentů pedagoga bylo na školách zaměstnáno více než 16 tisíc **vychovatelů** ve školních družinách a dalších školských zařízeních.

Výdělky asistentů pedagoga i vychovatelů jsou přitom v průměru nižší než výdělky učitelů. Průměrná mzda asistentů pedagoga byla ze všech v této publikaci sledovaných pedagogických pracovníků výrazně nejnižší, 32 907 Kč znamenalo pouze 72 % průměrné mzdy všech zaměstnanců. Průměrná mzda vychovatelů v roce 2023 činila 42 309 Kč a nedosahovala tedy na průměrnou mzdu všech zaměstnanců celkem (92 %).

V současnosti jsou rozlišovány dvě úrovně odbornosti asistentů pedagoga – podle nich je odlišeno i požadované vzdělání. Pro vyšší úroveň činnosti musí mít asistent pedagoga střední vzdělání s maturitou a odpovídající pedagogické vzdělání, pro nižší úroveň stačí asistentovi pedagoga střední vzdělání s výučním listem nebo vzdělání základní, podmínkou je absolvování kvalifikačního kurzu.

Graf 22: Průměrná hrubá měsíční mzda vychovatelů a asistentů pedagoga v regionálním školství

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Lze konstatovat, že výše mezd asistentů pedagoga není příliš ovlivněna jejich dosaženým stupněm vzdělání. Rozdíl mezi mzdou asistentů bez maturity a těmi s magisterským nebo doktorským vzděláním činil v případě průměru 1 960 Kč, respektive v případě mediánu 1 241 Kč. Přitom v porovnání se všemi zaměstnanci se středním vzděláním bez maturity dosáhli asistenti pedagoga na 91 % jejich celkové průměrné mzdy. Mezi zaměstnanci s maturitou pak asistenti pedagoga dosahovali na 74 % průměrného výdělku a mezi zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním si asistenti pedagoga s magisterským či vyšším vzděláním přišli na polovinu průměrné mzdy všech vysokoškoláků.

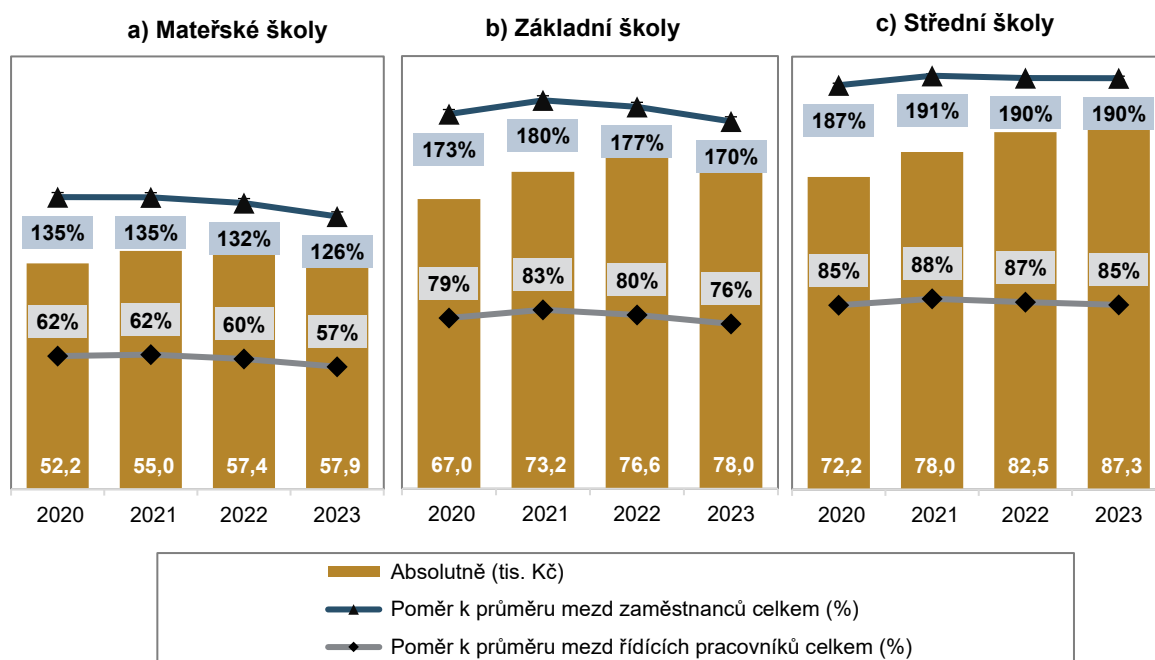
Vychovatelé musí mít středoškolské vzdělání s maturitou zaměřené na přípravu vychovatelů nebo příslušně zaměřené vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání. Větší část vychovatelů má středoškolské vzdělání a v porovnání se všemi středoškolsky vzdělanými zaměstnanci dosáhli v roce 2023 na 95 % jejich průměrné mzdy, což je nejméně od roku 2018. Vychovatelé se středoškolským vzděláním přitom mají dlouhodobě vyšší průměrné výdělky než ti, kteří mají bakalářské vzdělání a nejvyšší průměrnou mzdu pak mají vychovatelé s magisterským nebo doktorským vzděláním. Nicméně mzdy vychovatelů jsou více než dosaženým vzděláním dány vykonávanými činnostmi a jejich zařazením do platové třídy podle Katalogu prací¹⁰.

Podrobnější údaje o průměrné hrubé měsíční mzdě asistentů pedagoga najdete v tabulkách 6.1 až 6.4, údaje o mzdách vychovatelů v regionálním školství v tabulkách 7.1 až 7.4.

12. Mzdy řídicích pracovníků ve školství

Samostatnou kategorií představují mzdy řídicích pracovníků ve školství, mezi které zde patří ředitelé a zástupci ředitelů mateřských, základních a středních škol. Ředitelé a jejich zástupci jsou zodpovědní za kvalitu a efektivitu vzdělávacího procesu i za finanční řízení školy a její personální obsazení. Dle zákona o pedagogických pracovnících se ředitelem může stát pouze osoba s pedagogickou kvalifikací, nikoliv však nutně s pedagogickou praxí, postačuje praxe ve výkonu jiné řídicí činnosti. V případě veřejných škol musí ředitelé po nástupu do funkce absolvovat také speciální studium pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Graf 21: Průměrná hrubá měsíční mzda řídicích pracovníků v regionálním školství

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

¹⁰ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Finanční odměňování ředitelů škol se řídí stejnými pravidly jako u jiných pedagogických a ostatních pracovníků ve školství. Platové podmínky, včetně odměn, pak nastavuje orgán, který ředitele jmenoval, tedy např. obec nebo kraj.

Na všech sledovaných stupních škol jsou mzdy řídících pracovníků nad úrovní průměrné mzdy všech zaměstnanců v ČR, byť se značným rozdílem mezi řediteli mateřských (126 % průměrné mzdy) a středních škol (190 % průměrné mzdy). Rozdíl průměrné mzdy všech zaměstnanců a průměrné mzdy ředitelů základních škol v roce 2023 meziročně poklesl (o 7 procentních bodů na 170 % průměrné mzdy všech zaměstnanců v roce 2023). Naopak u ředitelů středních škol se tento rozdíl meziročně prakticky nezměnil.

Pokud však průměrné hrubé mzdy řídících pracovníků ve školství porovnáme se mzdou ostatních pracovníků v řídících pozicích v jiných zaměstnáních, tak ředitelé škol dosahují nejvíce na 85 % mzdy těchto pracovníků. Tomu tak v roce 2023 bylo v případě ředitelů středních škol, ředitelé základních škol vydělávali v průměru 76 % a ředitelé mateřských méně než 60 % průměrné mzdy všech řídících pracovníků. Ředitelé mateřských škol měli mzdy o 29,4 tis. Kč nižší, než ředitelé středních škol.

Ve školství pracuje větší procento učitelek žen a ve vedoucích pozicích na školách také převažují ženy. Pouze na středních školách je mezi řediteli a jejich zástupci 53 % mužů. Stejně jako v mnoha jiných zaměstnáních vykazují mzdy řídících pracovníků ve školství nepoměr ve prospěch mužů, kdy ředitelé vydělávají až o 4 tis. Kč více než ředitelky. To je ovlivněno zejména nižšími mzdami ředitelů a jejich zástupců v mateřských školách, kde velmi výrazně převažují ženy, a naopak vyššími mzdami v řídících pozicích na středních školách, kde je podíl žen na vedoucích místech ze všech stupňů vzdělávání nejnižší.